

ШЫН

Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясының Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин, ажилчы чоннар депутаттарының область Советинин органы

1955
МАРТ
15
ВТОРНИК
№ 54 (3248)
Өртгө 20 коп.

Көдээ ажил-агыйның планнашкынының херээнге колхозчуларның, МТС-тер болгаш совхозтар ажилдакчыларынның чогаадкчы инициативазы көдээ ажил-агыйны шийтпирли-биле көдүрериниң бүгү улусчу сорулгазын эң кыска хуусаада шийтпирлээр болгаш чуртка четчир тараалыг, эштпиг, сүтпүг, картофельдиң, ногааларлыг болгаш өске-даа көдээ ажил-агый продуктуларлыг болур арганы бээр, үлестүрүнүң чиг-этке негелдизин долузу-биде хандырат.

(СЭКП ТК-ның болгаш ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң доктаалында)

СЭКП Төп Комитединиң болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң 1955 чылдың март 9-та доктаалы

Көдээ ажил-агыйны планнаарының практиказын өскертпир дугайында

Көдээ ажил-агыйны планнаарының практиказын ССРЭ-ниң Күрланы, ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствосу болгаш Бюлеткедлер министрствосу улуг четистерин болгаш аддагалдарын бодурушун СЭКП Төп Комитеди болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели деңгээлде тур. Көдээ ажил-агыйны планнаарының өңгү эртпир төптүтүнген болгаш арткаларга, МТС-терге база совхозтарга доктаалыңган хей саныг көргүзүлгөсү амгы туруп турар системазы дүрүнө талазы-биле эрежек чугулазы-биле болдунмаан. Күрүннө көдээ ажил-агый продукциязының бүгү хевирлери-биле хандырат төлөдө, бүгү культурулар талазы-биле тарылга планнаары колхозтарга болгаш совхозтарга төп черден чедирп, малдың бүгү чүзүлгөсүн болгаш баш санын планнаар чорук мырнай негетинейин турар, оуу мыңаар планнаар чорук ажил-агыйны эң шын болгаш ажытыг чорудар талазы-биле инициатива илердир арганы колхозтарга болгаш совхозтарга берейин турар.

Планнаашкының кыдыг культурулары база кыдыг хевирлерге тарып херектин шындыг тодаргайлап турар тарылга планнаары, малдыг кыдыг чүзүлгөсү база каш санга колхоз төлөп түтө эрежек чугулазын колхозтарга чедирп кылдыр тургустуна берген чүрүмү хей-хей таварылгаларды ажил-агыйны ажык чок чорударына чедирп турар. Тарылга шөдөрүн чыгыш майкы-биле планнаар чорук көдээ ажил-агый культурулары шын эвес таарыштыр чорудар чоруту болдунган, ол чорук колхозтарның эконо-миктиг болгаш хөрүгү-климаттыг байдалдарына, оларның көдээ ажил-агыйны чорудар талазы-биле мөөңдөткөсүн дуржулаштыга, чор ажилының тургустунга культуруларга дүшпөйдү келген болгаш көдээ ажил-агый культуруларының нити чымдалары көздүлгөсүнө ишиг берейин келген. Шап кыдыг планнаашкыны нитиниң мал ажилының чорудулазын эң шын организастаар, эшти, сүтүг, дагаа чургалары, дүтү болгаш өске-даа хей-хей продуктуларын бодурун көздүлгөсүн чорукту чедип алыр арганы колхозтарга база берейин келген. Ол бүгү болза колхозтарның болгаш МТС-териниң инициативазы кызын, көдээ ажил-агый бүдүрүлгөсүнүн хөгжүлгөсүнө оларның харысалгалыны болгаш соңуругалдын көлөкөдө, болхока быжыгаан черлерин продукция алыр көздүлгөсүнө ишиг бербей болгаш колхозтарның биде оругалар алырны арганын кудулаш келген.

Чөр-чөриң ажилдакчылары ажилының хей чыдарыгы дуржулаштыга үндөшкө, күзүп чызып тарып кызыл-астың тарылгаларының ажилының бүдүрүлгөсүнө түрүжө, чурттуң, мянгы Украинаны мурнуу талазы районнарына чызып чызып тарып кызыл-астың тарылгаларын дөсө турганын чүгө шын эвес планнаашкынының түндөк болгаш ССРЭ-ниң Күрланының база ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствосунуң бүгү-ле чүвени үстүргөш шуут-ла онаар дээр күзөп деп тайылбырап болур. Илчларга чөр-чөриң ажилдакчыларының дадагалашкыны түрүжө, Сибиряны, Уралды болгаш Казахстанны районнарына каш чыдарыг дургузунда ол зонаның байдалдарына күзүп чызып тарып тараалар дуржулаштыга чызып чызып тарып тараалардыкка куду дүктүрерин бериң түрүжө күзүп чызып тарып культуруларының тарылгаларын планнап келген.

Тараа бүдүрерин улуу-биле көздүлгөсүн болгаш малга быжыг чөм сууруну тургузарының үнөр дөзү болур кукуруза онза үнөлүг түрүжө, сөөлүг үтө чедир ол бедик дүжүттү культуруларын тарылгаларын чүгө мурнуу талазы областтарга болгаш республикаларга планнап келген болгаш кукурузаны чурттуң барык бүгү районнарына тарып өстүрер арганының дугайында эртемниң болгаш мурнакчы дуржулашкы четчир сан-мөдөөлөр бэр болуп түрүжө чурттуң өскө зоналарына ол көрдүмөйи келген.

Литвага, Латвияга болгаш Эстонияга каш-каш он чылдарың дургузуна тараачылар беконна херектөөри-биле хаваннары таарыштыр семирти чөмөрүн калбаа-биле практикалар, ол талазы-биле уугу дуржулашкы мөөңдөп алган болгаш малдыг чогуур чөм суурун тургузуканар. Ил-дыг түрүжө план болгаш көдээ ажил-агый органдарының ажилдакчылары хаваннары чыгып болгаш чартык чыдыг кылдыр семирти чөмөрүн Прибалтиканың колхозтарына болгаш совхозтарына күш-биле дөсөп турганар.

Хоорай кызыл-астың четчир оларды чок районнарында колхозтар болгаш колхозчулар сүтүгү мал ажилы болгаш хаван ажилы хөгжүдери күрүнөге ажытыг болуру бүгү-деге баяндыр болгаш дег. Ил-дыг түрүжө ол районнарың колхозтарына болгаш совхозтарына хей-бүрү барымда чок-ка доктаалың турган. Илчлардыкка майкынык уугу олар-чедирп Казахстанны, Сибиряны болгаш Ортаазы Азияны колхозтарына болгаш совхозтарына нарын дүктүг

болгаш чартык нарын дүктүг хей ажилы хөгжүдериң таарышкылар аргалары мал ажилы хөгжүдериң планнарына четчир-биле өрөшп көрбөй келген.

ССРЭ-ниң Күрланы болгаш ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствосу көдээ ажил-агыйны хөгжүдериң планнарының ажык чок оонак келектери-биле ажилдап турган хирезинде-ле, чурттуң түс-түс зоналарының көдээ ажил-агыйнык ил-дыг бүгү продуктуларына херектөөри хандырат чөргөш ил-дыг чугула айтырылганы чогаалып кылбай турган болгаш чөр-чөриң ажилдакчылары ол продуктуларын бүдүрерин көздүлгөсүнө улап шилгөөн. Бракки Чөөн чүктүң районнарында картофель болгаш ногаа культуруларының бедик дүктүрерин өстүреринге, а ол мыңаш мал ажилы хөгжүдериңге бүгү-ле аргалар бар. Ил-дыг түрүжө Бракки Чөөн чүктүң хоорайлары болгаш үлестүр төптөри картофель-биле, ногаалар-биле болгаш мал ажилының продуктулары-биле хандыратын чурттуң өскө районнарында ол продуктуларын мынар сөөртүр кылдыр планнап келген.

МТС-терде трактор ажилдарының хей саныг хевирлерин улуу ажил-агыйнык планнары төп черден доктаалып турганы мырнай шын эвес болуп келген. Ол болза, трактор ажилдарының чөр-чөриң байдалына таарыштыр көдээ ажил-агый культуруларының бедик дүктүрерин алырны херек кырында эрежек чугула ил-дыг хевирлерин толаргайлаар МТС-тер директорларының болгаш тускый эртем-нигерини, а ол мыңаш колхозтар баштаар чөрилерини инициативазы боодан турган.

Ол бүгү болза, көдээ ажил-агыйнык планнаарының тур-гуп келген чүрүмү эрежек чугулазын-биле болдунмай келген болгаш күрүнөң эре-ажыкларына-даа, колхозтар-ның болгаш колхозчуларын эре-ажыкларына-даа чагырт-пай турган деп чүвени база дагып батылап турар.

Планнаашкының ил-дыг бөрөкраттыг, хөтү эртпир үр-дүчкө, амандырадан хоорук турган чорук кол чүлүгү — колхозтарга болгаш совхозтарга продукцияны барааның үнүшкүлүн чурттуң көдээ ажил-агый продуктуларына херектөөри хандыратын турар хөмчөөдөргө планнаарының эрежек чугулазын барымдаалайын турган.

Колхозтарга планнаашкының кол эгези барааның продукцияны хөмчөө болур журуктуу чач чүрүмүчө шилчирин СЭКП ТК болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели эрежек чугула деп санап тур. Көдээ ажил-агый бүдү-рүлгөсүн планнаашкыны колхозтарга МТС-тер-биле кады база совхозтарга шуут эгелээр болгаш ажилдакчы чөри-рини өңгү ажилдарының барымдаалап чорутуру журуктуу. Оң-биле кады планнаашкыны болгаш санагалыңн кайы-бир культуруларын тарыткан гектарларының саны-биле болгаш колхозда малдыг баш саны биле эвес, а тарааның, карто-фельдин, ногааларының болгаш хову ажилының өскө-даа продуктуларының алдынан четчирлериниң хөмчөө-биле, эштиң, сүтүг, дүктү болгаш мал ажилының өскө-даа продуктуларының хөмчөө-биле чорутуру журуктуу.

Колхозтар мыаыла дужаалгаларын, натура төлөвириниң болгаш садым алышкынының чүрүмү-биле күрүнөге боттарының бүдүрү турар көдээ ажил-агый продукцияны чүгө кезин дужаап турар, а оң дыка хей кезин колхозтарын эртемниң артып калыр деп чүвени барымда-лаш, планнаашкының чач чүрүмү колхоз бүдүрүлгөсүн тургузырлары ажилдарына ажил-агыйны инициатива-ны илердирине колхозтарга уугу аргаларын бериң турар.

Планнаашкының чач чүрүмү болза көдээ ажил-агыйны улап ил-дыг хөгжүдериң херээнге колхозчуларын, МТС-тер болгаш совхозтар ажилдакчыларының инициативазы көздүреринге, колхоз болгаш совхоз бүдүрүлгөсүн көдээ ажил-агыйнык оларга быжыгатынган ажилдакчы шөдөрүнө хей хөмчөөдүг продукцияны алырны, күрүнөге, а малдыг болгаш бүгү өстүрү эрежек чугула хөмчөөдүг көдээ ажил-агый продуктуларын бүдүрер дөзү колхозтар-ның, МТС-териниң болгаш совхозтарын харысалгалың күштөлдүреринге ил-дыг бээр.

СЭКП ТК-ның болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели-ниң доктаалыры болза:

1. ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң башлаары көдээ ажил-агыйны хөгжүдериң күрүнө планнага мыаыла дужаалгалар, МТС-териниң ажилдааны дөз натура төлөвир, контрактация болгаш садым алышкынар талазы-биле хову ажилының болгаш мал ажилының продуктуларын белеткөөрүниң хөмчөөлүн чурттуң аш-чөмө болгаш үлестүрүн көдээ ажил-агый чиг-эштине херектөөри ханды-рып турар хөмчөөдөргө, а ол мыңаш машина-трактор станцияларының бүдүрү турар колхозтарда трактор ажилдарының хөмчөөлүн баш бурунгаар көрүп турарын доктаар.

2. Область хуваалдыг эвилелешкен республикаларын Министрлер Чөвүлелери күрүнө планнага дүштүр айы-

тынган көргүзүлгөсү талазы-биле планныг оонагаларың крайларга, областтарга болгаш автономнуг республикаларга чедирер.

Область хуваалдыг чок эвилелешкен республикаларын Министрлер Чөвүлелери, а ол мыңаш автономнуг респу-бликаларын Министрлер Чөвүлелери, крайүүскөннар бол-гаш облыүүскөннар ол көргүзүлгөсү талазы-биле көдээ ажил-агыйны хөгжүдериң планын районнарга, а трактор ажил-дарының талазы-биле — МТС-терге чедирер.

3. Райүүскөннар көдээ ажил-агыйны хөгжүдериң күрүнө планын барымдаалаш бо чылдың сентябрь 1-ден орайтаптай хову болгаш мал ажилының продуктуларының белеткөөрүниң хөмчөөлүнүн талазы-биле, мыаыла дужаалгалар, МТС-териниң ажилдааны дөз натура төлөвир, контрактация болгаш садым алышкынар талазы-биле келир чылга планныг оонагаларын колхозтарга чедирер.

4. Колхозтар МТС-териниң киржилгөсүн-биле хову болгаш мал ажилының продукцияны күрүнөге дужаар талазы-биле оонагаларың база ол продукцияга колхозтарын болгаш колхозчуларын херектөөри хандыратын барымдаалаш, культурулар айы-биле тарылга шөдөрүн хөмчөөлүн, а ол мыңаш мал ажилының продуктуларын болгаш малдыг чү-зүлгөсүн айы-биле санын боттарының көргөсүн-биле тодар-гайлаар.

Күрүнөге дужааз чөгүр продукцияны хөмчөөлүн колхоз продукцияны чүгө кезин боуп турар деп чүвени барымдаалаш, колхозтар нитиниң ажил-агыйнык хөгжү-дөсүн планын тургузары колхозтарын кол байла болур ажилдап болур бүгү чөрилер максималдыг болгаш күш-түг ажилдарының база хөрүгү-климаттыг болгаш ажил-агыйнык тодаргай байдалдарына таарыштыр көдээ ажил-агыйнык ажилдакчы 100 гектар бүдүрүлгөсүн продукция бүдүрерин көздүлгөсүн эрежек чугулазын барымдаалаар журуктуу.

5. Боттарының МТС-тер-биле кады чогаалып кылган культурулар айы-биле тарылга планнарын болгаш мал ажилы хөгжүдериң планнарын колхозчуларын нити хураалдарына чугулазын көрүп болгаш бадылаарын колхозтарын баштаар чөрилеринге сүмелээр.

Колхозтарын нити хураалдарына үлестү алдынан та-рылганын культурулар талазы-биле планнарын болгаш мал ажилы хөгжүдериң планнарын райүүскөннарга көр-дүңгөп турар журуктуу. Колхозтун кириң планна хамар-шынан культуруларын болгаш мал ажилының продукту-ларының талазы-биле мыаыла дужаалгаларын болгаш МТС-терин ажилдааны дөз натура төлөвирин дужаарын кол-трактацияны болгаш күрүнөң садым алышкынының талазы-биле керээлериң колхоз күүсөдери хандырайын тур-ар болза, планга эрежек чугула өскөргөдөргө кириңиң колхозга райүүскөн сүмелээр.

6. Көдээ ажил-агыйның бүгү адыраарының хөгжүл-гөсүн контролду тургузар, көдээ ажил-агый продукту-ларын бүдүрерин болгаш белеткөөрүн планны күүсөдериң хандырат орула-биле, а ол мыңаш күрүнөң көдээ ажил-агыйга бериң турары техниканы, энергетиканы, капитал салымшыны болгаш өскө-даа материалдыг тургузыр-лары шын хуваар төлөдө чөр-чөри органдарының кириңи келгени көдээ ажил-агыйны хөгжүдериң планнарын нити-лестирерин болгаш анализтеп көрүп ССРЭ-ниң Күрла-ныга үлестүр.

Райүүскөннар келир чылда районнуг колхозтар талазы-биле көдээ ажил-агыйны хөгжүдериң көдээ планын ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң бадылааны майкы бу-гаар эртпир турар чылдың октябрь 1-ден орайтаптай об-лаүүскөннарга, крайүүскөннарга, автономнуг республика-ларын Министрлер Чөвүлелеринге болгаш область ху-ваалдыг чок эвилелешкен республикаларын Министрлер Чөвүлелеринге кириер.

Облыүүскөннар, крайүүскөннар болгаш автономнуг рес-публикаларын Министрлер Чөвүлелери областтар, крайлар болгаш автономнуг республикалар айы-биле көдээ ажил-агыйны хөгжүдериң планнарын эвилелешкен республи-каларын Министрлер Чөвүлелеринге октябрь 20-ге чедир кириер.

Эвилелешкен республикаларын Министрлер Чөвүлелери эвилелешкен республикалар айы-биле көдээ ажил-агыйны хөгжүдериң көдээ планнарын ССРЭ-ниң Күрла-ныга болгаш ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствосу-зунга ноябрь 10-га чедир кириер.

7. Машина-трактор станцияларына даалгаларын чүгө трактор ажилдарының адыраарына шилчичкени нити хөмчөөлүн барымдаалап күрүнө планнага бадылаар. Тра-ктор ажилдарының хевирлер талазы-биле хөмчөөлүн трактор ажилдарының нити хөмчөөлүнүн иштиңге, колхозтар-биле чардыган керээлере дүштүр МТС-тер директорлары толар-дыр кылдыр доктаар.

Эрежек чугула апарган таварылгада колхозтарына негелдизин болгаш чөптөөрүн буугар чылдың дургузуна трактор ажилдарының алгы-аңгы хевирлерини хөмчөөлүн өскөртү эргени МТС-тер директорларына тынеер.

Трактор ажилдарының хевирлер талазы-биле планнарын ажилдап кылдыра, көдээ ажил-агый ажилдарының ком-плексиниң механизацияны калбаа-биле шилчөөдериң, маша-на-трактор паркын долу ажилдаарын, чөр-чөриң байдалдарына негетинип турар агро-технологияны комплек-сини чогуур өйүндө чорударын, көдээ ажил-агый культуру-ларының дүктүтүп беддерин, мал ажилына мал чөмө-рини бүдүрерин көздүлгөсүн болгаш дужаар азын алышкы-нының үнөйдө чилдиргелери чок кылдыр баш бурунгаар көрүп МТС-тер директорларына үлестүр.

8. Көдээ ажил-агыйга ажилдап чөрилериниң чүс гектары-дан продукцияны өгө хөмчөөгө эң өңөш күш-ажык бол-гаш аш-чөмөгү чарылдап турган, продукцияны максималдыг санын алыр орула-биле ажил-агыйны хөгжү-дериң болгаш мурнакчы дуржулашны база эртемниң чедик-кириңиң шилчөөдериң колхозтар, МТС-тер болгаш совхоз-тар шын планнарына бүгү талазын дужа көргүзөрүнө боттарының ажилы болгаш эртем-шиңчел база дуржу-га албан чөрилерин ажилын улаандыраарын ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствосунга, ССРЭ-ниң Совхозтар министрствосунга болгаш оларын чөр-чөри органдарына үлестүр.

9. МТС-териниң ажилдап бергени дөз натура төлөвир-иниң чүрүмү-биле алыр көдээ ажил-агый продукцияны (кал-кол хевирлерини) 1 центнеринге күрүнө чарылда-рының хөмчөөлүнүн талазы-биле оонагаларын, чөр-чөриң көдээ ажил-агый органдарын дамчыттыр ол оонагаларын машина-трактор станцияларына чедирер-биле кады эвилелешкен республикалар айы-биле доктаалып тургузарың ССРЭ-ниң көдээ ажил-агый министрствосунга үлестүр.

Алыр дүктүтүп хөмчөөдериң дугайында чикок сан-нарын алыр орула-биле, дүктүтүп мынар-байдалына үлестөөлөрүн МТС-териниң болгаш совхозтарының кол агро-номнарын дамчыттыр чорударын ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствосунга болгаш ССРЭ-ниң Совхозтар министр-ствосунга үлестүр.

10. Көдээ ажил-агыйнык планнаашкының талазы-биле көчөөлөйиң перелестивтиг болгаш ажилдап кыл-дырына, чурттуң экономиканы болгаш бойлус-географтыг зоналарының айы-биле көдээ ажил-агый бүдүрүлгөсүн шын хуваар тургузарына, көдээ ажил-агыйны хөгжү-дөсү улуу ажил-агыйны өскө адыраары-биле баланс та-лазы-биле харысалгалың бооруна, а ол мыңаш көдээ ажил-агыйны хөгжүдериң планнарын күтөөсөңгө база бүгү эрежек чугула көдээ ажил-агый продуктулары-биле чурттуң хандырылганын контролче мөөңдөрүн ССРЭ-ниң Күрланына үлестүр.

11. Бо доктаалда көрүлүп турар көдээ ажил-агыйны планнаашкының практиказына өскөргөдөргө барым-даалап колхозтун бүдүрүлгөсүн планнары болгаш МТС-тиң ба-за совхозтуг бүдүрүлгөсүн планнарының майкылары 1955 чылдың июль 1-ге чедир дөз көрүп болгаш бадылаарын ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствосунга болгаш ССРЭ-ниң Совхозтар министрствосунга үлестүр.

12. Хову болгаш мал ажилдарының продукцияны эң чугула хевирлерин көдээ ажил-агыйга ажилдап чөри-риниң чүс гектары барымдаалап бүдүрерин планнаарыңче шилчирерини дугайында болгаш көдээ ажил-агыйны хөг-жүдериң кол көргүзүлгөсүн колхозтарга база совхозтарга азын улуу хуусаага планнаарының талазы-биле саналды эвилелешкен республикаларын Министрлер Чөвүлелери-биле кады ажилдап кылдыр болгаш 1955 чылдың октябрь 15-ге чедир СЭКП Төп Комитединге болгаш ССРЭ-ниң Ми-нистрлер Чөвүлелине кириңиң ССРЭ-ниң Күрла-нына, ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствосунга, ССРЭ-ниң Совхозтар министрствосунга, Бюлеткедлер минис-терствосунга болгаш ССРЭ-ниң Төп Статистика Эргелдиз-ге үлестүр.

СЭКП Төп Комитеди болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвү-лели планнаашкының чач чүрүмү бүгү колхозтар болгаш совхозтар оларга быжыгаан чөрилер ажилдарын экиж-дер болгаш хову база мал ажилдарының продуктуларын бүдүрерин дыка көздүлгөсүн арганы бээр деп санап тур. Көдээ ажил-агыйнык планнаашкының хөрөөңгө колхоз-чуларын, МТС-тер болгаш совхозтар ажилдакчыларының чогадыкчы инициативазы көдээ ажил-агыйны шийтпир-ли-биле көдүрериниң бүгү улусчу сорулгазын эң кыска хуусаада шийтпирлер болгаш чуртка четчир тараалыг, эштпиг, сүтпүг, картофельдиң, ногааларлыг болгаш өскө-даа көдээ ажил-агый продуктуларын болур арганы бээр, үлестүрүнүң чиг-этке негелдизин долузу-биде хандырат.

СЭКП ТК-ның Секретары
Н. ХРУЩЕВ.

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң
Даргазы Н. БУЛГАНИН.

Шериг аттарын тыпсыр дугайында ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Чарлыы

Шериг аттарын тыпсыры болза:
СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ МАРШАЛЫ АТТЫ
Армия генералы Павел Христофорович Баграмян,
Армия генералы Сергей Семенович Бирозовна,
Армия генералы Андрей Антонович Еременко,
Армия генералы Андрей Иванович Греченко,
Армия генералы Кирилл Семенович Мосаленко,
Армия генералы Василий Иванович Чуйков.
УЖАР-ЧҮҮЛДҮҢ КОЛ МАРШАЛЫ АТТЫ
Ужар-чүүлдүң Маршалы Павел Федорович Жигаревна.

УЖАР-ЧҮҮЛДҮҢ МАРШАЛЫ АТТЫ
Ужар-чүүлдүң генерал-полковниги Сергей Игнатьевич Руденко.
Ужар-чүүлдүң генерал-полковниги Владимир Александрович Сувецкий.
АртиллерияныҢ МАРШАЛЫ АТТЫ
АртиллерияныҢ генерал-полковниги Сергей Сергеевич Варенцов.
АртиллерияныҢ генерал-полковниги Василий Иванович Казаковна.

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Даргазы Н. ВОРОШИЛОВ.
ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Секретары Н. ПЕГОВ.
Москва, Кремль. 1955 чылдың март 11.

ССРЭ-НИҢ МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИНДЕ

ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң доктаалыры болза:

Генерал-полковник аш Павел Иванович Батова армия генералы деп шериг атты тыпсыр.

УЛЕТПҮР—КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙГА

Трактор кожушкуннары

ПЕНЗА. Көдээ ажил-агыйнык область эргелдизин Пенза механика заводу Уралдың, Новоалейниң кур чөрилериниң шилчөөдүрүн ап турар районнарыңче тракторнуң «С-11» деп кожушкуннары хей бөдүң чорукта. Чыл төңтүдүгө чедир муң шап ил-дыг кожушкуннарын бүдүрүп үндүргөн турар.

Ол бүдүрүлгө тракторларга, комбайн-нарга болгаш көдээ ажил-агыйнык өскө-даа машиналарына чөри аттарын не-мелде келектерин белеткөө турар. Оң а-гыда кур чөрилерде тургустуруп турар чач совхозтарга болгаш МТС-терге ол бүдү-рүлгө шылдан шындыг демпирлерин кызып турар.

Сеялаларга хереселдер

ВЛАДИМИР. Владимирин «Автопр-

бор» заводу кукуруза болгаш өскө-даа көрүп омурту культуруларын дербесчи-гуланчак арга-биле тарып «ТВ-2»-де тарга сөөлөккө херексөөдериң кы-лып өгөлөөн. Апрель 15-ге чедир 2500 комплект шап ил-дыг херексөөдериң бүдүрүп үндүргөн турар.

Ковровтун экскаватор, Селивановскиниң машина тулушкун, Густ-Хрустальниң арматур заводтары бо чызын кукуруза тарылгазына ажилдаар тракторларга болгаш көдээ ажил-агый машиналарына немелде келектерин кызып өгөлөөн.

Прессер болгаш приборлар

ХАРЬКОВ. УССР-ниң Көдээ ажил-агый министрствосунуң селтеле заводу тра-ктор кожушкуннарына прессер база форсуң шылаалдыгы приборлар бүдүр-ериниң талазы-биле кватрал шаптын ху-

саа бетинде күүсеткен. Казахстанче, Алтайче болгаш кур чөрилериниң шилчөөдүрүн ап турар өскө-даа районнарыңче 300 кожуш-куннары, 180 прессерин болгаш хей-хей приборларын чүдүрүп чоруткан.

Суг өрү көдүртүр дерилер

НОВОСИБИРСК. «Бурган техника» за-вод көдээ ажил-агыйга суг көдүрер дерил-лери кызып бериң турар. Ол бүдүрүлгө ил-дыгын бүдүрүлгө программаны дыка ажыр күүсеткен. Алтай крайиниң, Ново-сибирск, Кемерово болгаш Саратов облас-тарың мал ажилының фермаларыңче чыл эгезинден тура 160 ашыг комплект суг көдүртүр дерилерин—Итанг насос-тарың, лебелдарың, суг сордурукчулар, транспансильяны болгаш өскө-даа механизацияны чоруткан.

СЭКП ТК-ның январь Пленумунун шийтпирлерин амыдыралга боттандыра дээш Мал ажылын чаа көдүрлүүшкүнчө

«Мал ажылының продуктуларын бүдүрүн көбүдөр дугайында» СЭКП ТК-ның январь Пленумунун доктаалы Бай-Тайга району «Мурнакчы» колхозунун партия эге организациязынын хуралына таныжым, ол шийтпирин колхозтун бүтү ажил-агый адырларында чедир калбаа-биле таныштыра амыдыралга боттандыра дээш, агитаторларын составын чаартып, шымырак билигитин 32 кижини боттандыра. Оң иштинде 14 коммунистер, 11 тускай эртекилер болгон комсомолчулар бар. Олар 23 кезек черлерге лекцияларын, беседаларын чоруткан болгон аңаа 600 ажил-агый көдүрлүүшкүнчө.

57 колхозчулар мал ажылының продуктуларын бүдүрүн дугайында боттот савалдарын берип, Пленумунун шийтпирлерин амыдыралга чедириникин боттандыра дээш, улаганга белеткен хулаасаларын алганнар. Туугу планиндан ажыр чуртталганын 15 бажынарнын, ниятканын ма-

лында 5 кажааларын тууарын, мал ченинге көк суланы тарымын, ситен шөлүн сайырадып аштарын, сугтарын, мал ченин четчирин-биле белеткээрин маалымнар тус-тус хулааскеннер.

Коммунистер болгон малчынар мал кыштагаларына мал кажааларын болгон чуртталга бажынарнын тууду алыры-биле тус-тус хулааскелер алганнар.

Колхозтун № 2 хову бригаданынын бригадирин эш К. Хертек Сталин аттыг колхозтун № 2 хову бригаданын социалистик чарыкка кыйтырып, кур черин шийткелдин ал, 100 га кызылтайтын гектар бүдүрүздөн 22 центнер дүжүттү ажаал алырын, база бригаданын туураага эки шымырак чуртталганын 2 бажынарнын апрель 1-де доозун, ажилга-га кийрерин хулааскеннер.

С. ШЫРАП,
«Мурнакчы» колхозта партия эге организациязынын секретары.

Малчынар бедиткен хүлээлгелерин ап турар

СЭКП ТК-ның январь Пленумунун доктаалы Сүт-Хөд районуун Калинин аттыг көдө ажил-агый артелинин келгитин ири уаут көдүрлүүшкүнчү хулаас алганнар. Колхозчулар шийтканы мал ажилын үлүм инай хөгжүдөрүнчө болгон оң продуктуларын бүдүрүнчө тус-тус кийилер арасында социалистик хулааскелерин алганнар. Колхозтун алардыг хөгжүтүү эш Сүтежал ботуна бажылаан хойларын чыа-бүрүдө эки өстүрүп, колхозка 948 баш карауыл хураганнарын дорултурган берген.

Бо чылын 275 ховондан 280 хураганнын бүрүн камгалап алырын, хой бүдүрүздөн 2 килограмдан өзөш, өзөс дүштү кыргын алырын хулааскылаан, хойжу эш Тамбал-оолду социалистик чарыкка кыйтырган. Ур чыл иштинде хой малдын келген коммунист эш Тамбал-оол чыа хулааскелени ап, 343 ховондан 348 хураганнарын камгалап, хой бүдүрүздөн 2 килограмм дүштү алырын хулааскен. База ол ышкан колхозтун мурнакчы малчынары Дажы-Доржу, Кыбакпан, Шүжү болгон Сүт-Хөд олар хулааскелерин алган ажилдап турарлар.

Эрткен чылын малчынар 2798 баш анай, хураганнарын дорултурп өстүргенер, оң иштинден 521 карауыл хураганнарын, 240 баш аңпор уксаалыг

анайларын дорултурган. Колхозтун 8000 баш ажил хой болгон өшкүдөрү Ажык, Маны-Чуректин, Бескестик дегем олардында эки күштүгү кыш ажил турар. Мал агыт үдө массалыг оодан агаалган. Чыл малды менин камгалап, эки дорултурп алырын дээш малчынар кызылтайтын ажилдап турар.

Колхоз баштаар чери мал ченинге суланы, ситенин өстүрүрү-биле 6 шапактыг аштарын тускай үзүп турускан. Колхозчулар эки аларын черлерде 12 кажааларын тутуулаан болгон малчынар чаа чүм өлтүтү кыштагаларга көкүп турар.

СЭКП ТК-ның январь Пленумунун шийтпирлерин амыдыралга боттандыра дээш мал олардында ажилдап турар Чогураалыг - Сайырын, Маны-Чуректин болгон Бескестик дегем олардынын бүрүн ажилдап-биле ол оларларга 8 кыштагаларын тууарын планнаш, оң малын өстүрүп агаалган.

Бо чылын 40 баш ирек кирер кажаалын тууду, аңаа саар инектерин туртуу азыраарын, малчынар чуртталга бажынарнын тууарын болгон 30 га ситен шийтканы караганын, дажын аштарын колхозчулар хулааскеннер.

С. ШЫРАП,
«Мурнакчы» колхозта партия эге организациязынын секретары.

Улуг сонургал-биле өөренип турар

Улуг-Хем районун Калинин аттыг көдө ажил-агый артелинде агр-эотехниктиг курста болгон комсомолдуң политехнологиянда СЭКП ТК-ның январь Пленумунун болгон ССРЭ-нин Дээди Совети-

нин ийги сессиянын материалдарын өөренип агаалган. Динчакчылар улуг сонургал-биле өөренип турарлар.

В. ТОГЛАКПАН.

Көдө ажил-агыйның күштүг көдүрлүүшкүнүнүң эрге ажыктары дээш

«Көдө ажил-агыйның планнаарынын практикасын өскертп дугайында» СЭКП Төд Комитетинин болгон ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлөдөдө доктаалы бөгүтү «Правады» партиянын турар. СЭКП ТК-ның январь Пленумунун шийтпирлерин дүштүрү хулаас алганга ол доктаа болза, колхозтарын, МТС-терин болгон совхозтарын үлүм инай бажылаарынын херезине, бүтү көдө ажил-агый бүдүрүлгөсүнүн көдүрлүүшкүнүнүң көчөкчү-дээ аажок чутула роолду ойнар ужураг.

Базе ажил-агый планнаашкынын туруп турар системаны, оң хөлүн эртер төштүктөн чоруун, оң колхоз кийди култураларын, чезе хемчээде тарынын, маалдык кийди хемчирерин, каш сөгкө тежээ тулар херектин, кийди култураларын база кийди шөлдерге өстүрүп тарымын, чезе база кийди маалдарын тежээ туларын төп черден айтып бээр эргежок чутула болуп турары ол деп болаар болза шын өзөс болуп ийик.

Улуг Лениннин айтып турганы: «Бир өзөс Россиянын бүтү черлеринге аңаа-ла чангыс майк-биле декреттер үндүрүп турар болуусу аңаа-ла болуп турган ийик.» «Төд Россияны, Украинаны, Сибирин чангыс майкчылар, билигин турар чангыс майкка чыгыртыр эч тергилни мугулай чорук болур.» Кийди-дээ таварылга болуп чангыс майк-биле холбаштырбас, эске бир районун, чижээ чурттуң төп черлерини дорулга ажил-агый бүтү-ле кийди черлерге бүдүрү-биле шийткел болуп деп болаас дээрин В. И. Ленин өөрткөн. Чер-черин оңагай байлааларын мазыла өөренип көр деп Ленин нөгөөн.

Чер-черин оңагай байлааларын бажылаан көрбөс, чер-черин болдунар арталарын ажилдаарына инициативаны көдүтүс болза, көдө ажил-агыйнын ийи удурутп шыдаас деп чүвени колхозтарын, МТС-терин болгон совхозтарын ажилынын хей чыдарыны дорулга ажил-агый бүтү-ле көдүрүс. Ийди турбже ССРЭ-нин Күрүланы, ССРЭ-нин Көдө ажил-агый министрствозу болгон ССРЭ-нин Белеткелер министрствозу ажил-бүрү районнарың көдө ажил-агыйның хөгжүдөсүн чангыс ай майк-биле планнаарын орадажып турган.

Болжотун тууду мажының белеткелге район организациязы эки дузалажып турар. Районун орук кийди, Райново болгон байсан кийди 80 кубометр тууду мажын кезип, орук агычче үндүрүп берген.

С. НӨГҮШ.

Саратов область. Эрткен чылдың күзүндө Озинский районга «Дүжүттү» деп тарвадан совхозту туртукан. Ам ховуда чаа суур өзүп үнгөн. Мыда чуртталганың оң-оң бажынар, чунар-бажың, хлеб бажынар чер, столовая туттуган. Чаа совхозта ажилдакчылар үзүктел чокаа межежин турар. Чоокта чаа аңаа Совет Армиянын демобилизастырган дайынчыларынын бадуу келген.

Чурукта: совхозтун кулукчуларынын бирөөсине чаа келгеннер. Фото Е. Ильиннин. СЭТА-ның фотохрониказы.

ЧАСКЫ ТАРЫЛГАГА БЕЛЕТКЕЛ

Улуг-Хем районун «Күш-ажылың хову» көдө ажил-агый артелинин кежигүннери часкы тарылгага идипейкил белеткенп турарлар. Колхоз тараа култураларынын үрөсүнүн бүрүн урган болгон чажар шымырагына чедир аргалап алган. Үрөсүннөр шүптү сорттот. Көдө ажил-агыйның дөрг-херекселери гыштын өзгөндө-ле септелгел кирген. Дарганар Жары, Билин олар 42 шапактыр, 5 азт аңаанын, 3 селканы болгон өскө-дээ херекселерин септен дооскан. Колхозчулар четчир саныг азт херекселерин белеткен ап шымаан. Чызылгаста мастерскаяны 14 тергелерин болгон тараа өстүрүп 10 хаарактарын септөөн. Тарылга шөлүчө үрөсн чедирини херекселер 150 ажил шөдөйлөрүн белеткөөн.

Бо колхозта агротехниктиг хемчегелерге өөгүтүп илчөөгөйин салып турар. Огору шөлүдө 150 тонна өдөк тектүген. Тус черини уоборенени чөп ажилгаарга, кайи хире уаут ажил-дузаны болуп

турарын колхозчу тараажылар эрткен чылдың чижөнгөн бүдүрүп көргөн. Өдөк төккөн шөлө картофельди дүжүдү бир гектардан 80—100 центнер чедип турган. Удобрение биле хандыгынамаан черлеткен чүлгө 35—40 центнер картофель дүжүдү алдыган турган.

Колхозтун ногаажылары чешитиг саважылаштар ногаа тарылгага кайи хире уаут ажил-дузаны болуп турарын практиктиг ажилдан бүдүрүп көргөн. Эрткен чылда колхоз чешитиг саважылаштарга үрөсүнн өстүргөн макустанын дүжүдү бир гектардан 329 центнер чедип турган. Чамдык черлерге калустаны өстүрүргө чешитиг саважылаштарын ажилдаанын оң дүжүдү бир гектардан чүлгө 95 центнер болгон. Эш Е. Шляковтун удуртканы чешитиг саважылаштар белеткээр бригада хүн бүрдө 10 муң чедир чешитиг, кубиктерин белеткээр турар.

В. ФУАЛОВ.

И. КЕЛИК-СЕНГИ.

Мемелде төлевирини ап турар

Чаа-Хөд районун «Тиледеге» колхозунун колхозчуларын 80 тонна кызылгаста, 27 тонна сула, 13 тонна арбай, 8 тонна чингетараа үрөсүнн арылган белеткөөн. Хову бригаданын турлаанга чурт-

дарын болгон хой фермазында Улуг-Хувага 4 баш, Мыдыраага 3, Дува-оога 9 баш хойларын тус-тузууда тывыскан. Колхозтун 2 кодан чымызынын чыгычылары 9 кийге 15 болбаларын мемелде төлевирге берген.

Н. САНДЫЙ.

Н. ЧАЖАП.

Даштыкы Херектер Министрствозунда

ССРЭ-нин Даштыкы Херектер Министрствозу бо чылдың март 10-да Москвада Американы Каттышкан Штаттарын ачкы черинге моон аңаада уткалыг нотаны чоруткан:

«Совет Социалистик Республикалар Эвилелинин Даштыкы Херектер Министрствозу Американы Каттышкан Штаттарын ачкы черинге бодунун хүндүктелди бадтыккан, моон аңаада чүтүлдүмдүндүр хүлээлгелди болуп турар:

АКШ-тын Авова штатында паразитини үнүп турар «Де-моин реджистер» солунун санал кийргени Американы Каттышкан Штаттарын биле Совет Эвилелинин арасында көдө ажил-агый төлөөрүн солужар дугайында санал сөөлгү үе-де америк болгон совет парлаага кал-

баа-биле бижитинип турар. Американы Каттышкан Штаттарын биле Совет Эвилелинин арасында көдө ажил-агый төлөөрүн солужар амыктыг бооп болур дээр саналга Совет чазак каттыжып турар.

Советтин көдө ажил-агый органнары американы көдө ажил-агый төлөөрүн ССРЭ-ге хүлээп алырынга болгон советтик көдө ажил-агый төлөөрүн АКШ-че чорударынга белен.

Үстүндө айтканы-биле холбаштыр АКШ биле ССРЭ-нин арасында көдө ажил-агый төлөөрүн солужар дугайында айттыргы АКШ-тын чазак калчаар көрүп турарын Совет чазак билип алысап турар.

Районун белеткел ажилдакчыларынын чөвүлел хуралы

Чөө-Хемчиг районун белеткел ажилдакчыларынын, көдө ажил-агыйнын тускай эртекилеринин болгон суму Советтеринин даргаларынын чөвүлел хуралы болгон. Чөвүлел хуралга 1954 чылда районун белеткел планын күөсеткеннин түнелени болгон 1955 чылда белеткел ажилын өскөрткө хемчегелер дугайында чутулашкан.

Күрүенин планын оңаалгаларын күөсеткеннин талаам-биле район эрткен чылын алаан ажилдарын чоруткан. Бо чутула ажилда районун хей-хей колхозтарын идипейкил кирткен. «Октябрь 30 чылды», «Коммунизмге орук», «Кызыл тараачы» көдө ажил-агый артелиери аңаа эң идипейкил киржиң, күрүнеге эит, сүт, саржа дүжээр планнарын өй-шаанда саржа күөсеткенер. Чалаана, Хөндөргей көдө Советтери (даргаларын штер Чамыл, Чигир-оол) бо ажилга база мурнакчы кирткенер. Чалаана болгон Хөндөргей көдө Советтери күрүнеңиң пачыг оңаалгаларын өй-шаанда күөсеткеннин ужу-дузанын дугайында чоңуң ортуңа таймыр ажилдарын эки чорутканын түнелени ол Советтерин ажилчы чоннары күрүнеге көдө ажил-агыйнын продуктуларын дузаарынын планын чогуур өйүндө үлөөргө күөсеткенер.

ажаап кадагаларынче чогуур сагыш салбайн турганнар:

Чамдык көдө Советтер белеткел планын өй-шаанда күөсеткенинче ажилчы чоннары өвилдөөдөй, белеткел агентинин ажилында практиктиг дузаламчы көргүсөй турган. Күрүнеңи бо чутула ажилын чедир үлөөргө, оңу чүлгө белеткел ажилдакчыларынын херез кийди көр чүтүлөр көдө Советтерин чамдык даргаларынга турган.

Алгы, көш, дүе хүлээп алырынын планын эрткен чылын район күөсеткөөн. Чижээ, алгы санын алырынын планы — 76 луу, түлөңдү дүе — 31 ху күөсеткөөн. Райжисемьёнун которманы бо талаам-биле дыка кошкак ажилдаан. Райжисемьёнун агенттери чоңуң ортуңа күөргөй, олардан хоорук ажилдап турган. Олар ирак черлерге барбай, чүлгө чөөк колхозтар кезинерге өйкөй, чоңуң ортуңага танымында ажилын чоруткан. Агенттерин талаамында аргалаар, өрө-самчылдыг кымыр болгон хүлөөргө ажилында харысаалга чок чорук өзөш өзөс.

Чижээ райжисемьёнун агентини Чивзаа аргалап алган албан ашкызы 1500 рублди чидирген. Агенттер Скормяк, Кондошкин олар хей самчылдыг кылган ажилында үндүрткөн. Шаа мийдиг чештер болуп турда райжисемьёнун эргежөкчиси эш Петров оң-биле дехисептин, самчылдыкчылар-биле өлөңкөп турганын чөвүлел хурал буруу шаан көргөн. Районда белеткел ажилдарын эки-көөр дугайында районун партия, совет органнары тодаргай удурутканы кошкак туртууң, күрүнеңиң планын оңаалгаларын күөсеткөөн ажилчы чоннарын бүтү күзүн өвилдөөн шыдаанын чөвүлел хурал четпес деп демдегелөөн.

Чөвүлел хурал районун белеткел черлеринин ажилында илерөөн четкестерин кыска хуусада узууларынче болгон 1955 чылдың белеткел планын өй-шаанда үдөгөрлү күөсеткөөн хандыраарыңче улаган тодаргай шийтпирин үндүргөн. 1955 чылдың белеткел планын чедириникин күөсеткөөн дээш районун белеткел ажилдакчылары Барыин-Хемчиг районун белеткел ажилдакчыларын социалистик чарыкка кыйтырган.

М. САМДАН.

М. САМДАН.

Тудуг мажынын белеткел

Тес-Хем районун Сталин аттыг көдө ажил-агый артели тууду мажының белеткелге организациязы чорутуп турар. Колхоз 1960 кубометр ыш белеткээр турган ам 1034 кубометрин белеткөөш, машина орунда үндүрүп алган.

Баян-Талаа болгон Шемге турган мал базанын эргежөкчелери эштер Хуван-Кыра биле Кечин-оол олар үргүдүчү аргалап, мал хүлээп алыр ажилы саалайын турган. Колхозчуларын болгон өскө-дээ кийилерин дузалап саржаан хүлээп алырынга улу, четкестер турган. Хөрүм-Дар, Хөндөргей, Шемги мажанинерин эргежөкчелери колхозчуларын дузалап саржаан өй-шаанда хүлээп алырыңче дашлашпай, хүлээп аалдыган саржааны

М. САМДАН.

М. САМДАН.

Улуг-Хем районунун планнаашкынын чөвүлел хуралы

Улуг-Хем районунун планнаашкынын чөвүлел хуралы 1955 чылдың март 10-да районун белеткел планын күөсеткөөн хандыраарыңче улаган тодаргай шийтпирин үндүргөн. 1955 чылдың белеткел планын чедириникин күөсеткөөн дээш районун белеткел ажилдакчылары Барыин-Хемчиг районун белеткел ажилдакчыларын социалистик чарыкка кыйтырган.

Улуг-Хем районунун планнаашкынын чөвүлел хуралы 1955 чылдың март 10-да районун белеткел планын күөсеткөөн хандыраарыңче улаган тодаргай шийтпирин үндүргөн. 1955 чылдың белеткел планын чедириникин күөсеткөөн дээш районун белеткел ажилдакчылары Барыин-Хемчиг районун белеткел ажилдакчыларын социалистик чарыкка кыйтырган.

Улуг-Хем районунун планнаашкынын чөвүлел хуралы

Улуг-Хем районунун планнаашкынын чөвүлел хуралы 1955 чылдың март 10-да районун белеткел планын күөсеткөөн хандыраарыңче улаган тодаргай шийтпирин үндүргөн. 1955 чылдың белеткел планын чедириникин күөсеткөөн дээш районун белеткел ажилдакчылары Барыин-Хемчиг районун белеткел ажилдакчыларын социалистик чарыкка кыйтырган.

Улуг-Хем районунун планнаашкынын чөвүлел хуралы 1955 чылдың март 10-да районун белеткел планын күөсеткөөн хандыраарыңче улаган тодаргай шийтпирин үндүргөн. 1955 чылдың белеткел планын чедириникин күөсеткөөн дээш районун белеткел ажилдакчылары Барыин-Хемчиг районун белеткел ажилдакчыларын социалистик чарыкка кыйтырган.

МАЛ АЖЫЛЫНЧЕ КИЧЭЭНГЕЙНИ КҮШТЕЛДИРЕР

СЭЖП ТБ-ның сентябрь, февраль-март болгаш июль пленумдарынын шийтпирерин амыдыралга боттандырган талазы-биле, Кызыл районун «Бай-Буузу» көдээ ажыл-агый артези чамдык ажылдарын кылган.

Колхоз 1954 чылда мал өстүреринин болгаш малдын продуктулуун бедирерини күрүнө планын күөткөсөн. 50 ажыг инекти бызазыннан чарып саганын түндүгүндө 1 саар инектен ортумаа-биле 520 литр сүтү алган. Область Советинин депутаты эш Д. Емзак болууга бызылаан 13 инекти инек бүртүндө-не ортумаа-биле 1200 литр сүтү алган, амык сааныч комсомолчу эш К. Долгар 12 инекти инек бүртүндө ортумаа-биле 800 литр сүтү, сааныч эш К. Серендик 12 инекти инек бүртүндө-не 800 литр сүтү алган. Колхозтун койжуу, район Советинин депутаты эш Юлукер эртен чылын 1 койдан-на ортумаа-биле 2,3 грамм дүктү кырып алган болгаш малдын чаш төлүн бүрүн камтап алган.

Колхозтун койжуу А. Бар, хаван ажаакчы Т. Гушина, куш ажаакчы М. Скорова олар база-ла багай эвес көргүзүлгө берген болгаштар.

Колхоз эртен чылын мал чепи бедиреринин планын күөткөсөн. Малдын бөлүнү чептери—сиген болгаш савакчы 2056 тонна, силету 440 тонна, корпелдотарын 75 тонна, концентрат чептери 25 тоннамын белеткөөн.

Малды кыштан менди чык ажырап дөш малдын кышык оран-савакчыны туулуун болгаш септелгенин колхоз эртен чылын чыныкталып чоруткан. 30 эриг кажаларын септелгенин кылып, өдөк жерини чыгарган. Малдын кышык оран-савакчыны планнап малды чептерин ферма-ларда зоотехникти норма баугаар чорудуу турар.

Колхоз малдын уксалыг шынарын экижир талазы-биле кемчелерин аң турар. Инектерин сыментап, чыгынын дөң, койну карауыл болгаш меринес, өшкүчү ангор уксалыг бүдүрүкчүлөр-биле эдиритиреринин түндүгүндө, колхозта уксалыг малдын саны өсүп, малдын продуктулу чоруй белин турар. Колхоз эртен чылын күрүнө мурнууга өткөн, дүктүн, сүтүнү маалым дужаалдарын планын күөткөсөн болгаш малдан 260940 ажыг рубль оруданы алган. Ол болза колхозтун ниити орудагынын 80 хуузу болур.

Колхозтун мал ажылында чедип алдыган чамдык бедиреринин-биле чергелештер улау чептерин бар.

Колхозта агро-зоотехникат курстарын организаствай келген. Ферм эртелекчидерин, зоотехниктерин, мал эмгелдеринин санитарларын, үчтүчүктөрүн белеткен турар. Тураанын көдээ ажыл-агый школанын эртен чыларын дүргүзүндө чагыс-даа кижэ өрөткөсөн.

Малга эки шынарын чаз кажаалар туурар ажыдын чыл-чылы-ла боттандырылбай турар болгаш эриг кажааларын септелгенин өй-шанда кылбайн, соок дүжүп келгенде эгелеш, шынар чок кылып турар. Мал кажаанын талазы-биле ажыды багай тургусканын 170 ажыг инектер инектер чыгыг кажаалар-биле хандыртылган.

Кышталарда шээр мал болган өгөлөй берген турда-ла инек-бүрү чептерин болгаш минералдык чүддөрүн бедирбөөн. Чижээ Сугауг-Хемде болгаш Сайыра шээр малдын 21 кышталарында малдын чаш төлүгө чыгыртып ногаан ситен, дус, концентрат чептерин бедирип, мал чепини куравазыларын тургускан.

Колхоз баштаар чери болуун шийтпирерини Сугауг-Хем аксында хой фермага тускайлаан эки шынарын көк ситенин өскөсү чарыгданын-биле ол фермага Бай-Бууздан ситен сөөртүр уаурга таварышкан.

Мал чепи сөөртүр 6 кижэ составтыг эвено тургузуп, 12 шавактыг алтынын быжылган-даа болза, эвено ыракта кышталарга мал чепи сөөртүр тамаан чок, харын колхоз төвүндө азырада турар ажыг алтынын, инектерин, бызааларын чып чепин безин чамдык хунерме түшүрүр.

Изы-бүрү чыдаганнар-биле малдын күн хараары хой болуп турар. Эртен чылын октябрь 1-ден 6 чылдын март 1-ге чедир изы-бүрү азырадан 18 инек, 2 хаван, 76 хой, өшкү өлгөн.

Малды этке хергелээр талазы-биле чарыгдал колхозта улау болуп турар. Колхозтун иштин хергелегинге 9 инекти, 34 хаванын, 135 хой, өшкү этке хергелер дүргөн болгаш 4 инекти, 9 хойну рынокка саткан.

Бо чылын төрөөн 21 инектерин бызааларында 5 бызаа аарып өлгөн, 3 инек ара салган, 5 бызаа борзалыктаан, Сугауг-Хемде хойжу эш Сувакпугтан каларып турар 324 хөв маалык, кодулап турар, хаванга, даагага бээр концентраттыг чептер четпейн турар болгаш минералдык чептер шийин турарында дагалдарын кара согураары, аскалтан, аарып, күжү арып баксыраш чуурга бербейн турар. Чаа төрөөн инектерин болгаш чаш бызааларын концентраттыг болгаш эки шынарын көк ситен-биле хандырбайн турар. Малдын чептеринде багылдан бызааныннан чарып салган 3 инек соолган. Малдын чаш төлүн чогуур өйүндө актылап хулап албайн турар, мал шимчөөшкенин айлап кылыр № 24 өткөдүн додулары колхозтун ниитилештирген малын сапавайн турар болгаш колхозтун баштаар черинин хуралында бээ колхозчуларын ниити хуралына мал өткөдүн бадылавайн турар.

Колхозтун анык малын ажаалган, аң ылангыя болдургаларын болгаш чаш

бызааларын ажаалган дык багай болуп турар, инек фермазын өргөлөкчиз Соан-Серен анык малын ажаалган экижир талазы-биле кемчел албайн турар.

Мал ажылында энекей арта чок чептер бар турда-ла, МТС-тин колхозта зоотехникти эш П. Шуршова, мал эмчиси эш Ф. Санникова олар баш улау шынгын кемчел албайн турарлар. Мал кышталарында бээр Сугауг-Хемде, Сайыра малчынарга эш Шуршова чорбан, а мал эмчиси эш Санникова чүггө чангыс катан чораян. Колхозта мал үчлүн багай тургускан. Баген болгаш төрөөн малдарын акышын өй-шанда кылбайн турар.

Мал ажылынын талазы-биле тускай эртемчилер колхозта багай ажылдан турда-ла МТС-тин дирекция чери чогуур өйүндө кемчел албайн турарын үстүрдө фактылар херечилеп турар.

Колхоз баштаар чери болгаш колхозта партия эге организацыйа малчынарнын амыдырал чурттаалыгыне сагыш салбайн турар. Колхозтун кышталарында малчынар чурттаар чангыс-даа чаз бажык туртуулаан, малчынарнын хой безин соок өгөлдө чурттап турарлар.

Малчынар ортузунда политмассалыг ажылдык комбак тургускан, лекция, белек солун номчулганын чорутпайн турар.

Партиянын болгаш чазактын мал ажылын улам хөгжүдөр талазы-биле салып турар улау орудаларын амыдыралга боттандырап дөш демисегде колхоз баштаар чери болгаш колхозта партия организацыйа ылангыя машина-трактор станциялар, мал ажылыга уауртуулаан чүддөлдөр, малчынарнын амыдырал чурттаалыгыне сагыш салыры, малга чептер санын кемчелер бедиртээр болгаш малга эки шынарын кажааларын турар, малдын продуктулу чоруй белин болгаш уксалын экижир талазы-биле тодоргай кемчелерин азыр соңгарлап болбас соруга болур.

«Мал ажылынын продуктулуун бүтүрерин көздөдөр дугайында» СЭЖП ТБ-нын январь пленумунун доктаанын колхозчулар күш-ажылы көндүрүлгүнү-биле уткуп, ову амыдыралга боттандырап дөш бедирткен түдөөлөргөн аң турарлар.

Бо чылын 80 ажыг инектерин бызааларында чарып, тургузу азырап сарыя организацыйа, мал чепи ситен белеткөөрине 184 га чаз шөлү немей тып ажылдарын болгаш 5 га кукурузга, 48 га изы-бүрү көрөшкөлдөрүн, 2 га тоорукту, 25 га картофалын, чангыс чылда үер мал чепи ситенерин тарылгазын болгаш инек фермазына мал чепи хаймырлар хереселди тургузарын колхозчулар күзөшпн турарлар.

Өөрүп четпидин

Эртен чылым төчүгүндө мал бажымче өңдө болуп чыгып болгаш дөштө, ханы кадалып кирген. Ол-ла дөраан угаанын оскунтулган болган мен. Он беш хонганда ам медерел кырып, минини келгеним ол болган.

Баштайгы үедө иэң өг-бүзөм болган мен көргөн кижилер, мен кижэ болбас деп муңдарып турганарын олар менге чутагадылар. Кезер эмчи Николай Герасимович мээң бажым мээңинге улау көшнискан кылганын түндүгүндө дийрп үгөн мен. Эчиге ийди ай кире амыткеш, ам шуут каң-кадык болган, төрөөн колхозтунуң тулау бригадалык баа катан ажырап кырып.

Мичангаш мээң тынчым алган эмчи Николай Герасимович Шабавцев өөрүп четпирериниң алорейдедим.

М. ОЧУР,

Чөөн-Хемчик районун «Коммунистче орук» колхозтун колхозчуу.

РЕДАКЦИЯГА ЧАГААЛАР

Совет садыгын чурумун каржызы-биле үрөп турар

Улуг-Хем районун Хайыраганда Калинин атыг колхозтун садмжылы Дронина совет садыгын чурумун каржызы-биле үрөп, колхоз хергеледип баранарында колхозчуларын негелдешти хандырбайн турар.

Садмжы Дронинанын магазини доктааткан шаптында ажитас чорутканы хой. Чандыкта 2—3 хонукта-даа садмжынын чык чүддөр тургузаан. Район төвүндө баран азыра колхозчуларын негелдешти барымдалавайн турар. Ол чорук колхозчуларга өргөжөк чууга хергелетиниң турар баранарын үргүчү түдөөлөргө бедирген.

Садмжы ховар бараннар келгире Дронина ону болуунуң ха-дуумагында болгаш тааныштыга салып турар. Хергелешчилерге баранын шийин азыраган бербейн, оларын негелдештиге диктангыр эвес, каржы болуп турар. Он кедерезе салып азыраган эки-биз өстөр-биле сөгөл, баранын шуут бербейн турар.

Баранын чогуур өртөө-биле сатпес

чүддөр хой, Чижээ, 30 рубль өртөкчү аржылыг 36 рубльге саткан. Мындыг чиктер садыгын Дронинанын талазында хой. Баранын таанып өртөкчү чөдөгө чөдөгө чүддөр ховар эвес. Район баштаар чери колхозчуларын артыкшылык тараанын салып азыр өртөшкө кээре магазинерге чөшкөсөн.

Дронина ол байдык «сөп» ажылап турар. Колхозчуларын тараанын чик өртөкчө алган, ону өскө, чорумал кижилерге улау өртөкчө садмжыг, хой ашанын болуунуң хуулуна ажылап турар. Мөөң ужурунда сөөлү үедө Дронинаны бакжыныга тараанын алчыларын уаурдараа эвон турары таварылга эвес.

Мындыг чоруктар болуп турда район баштаар чери калдык-даа кемчел албай, он дүрөж чоруктары-биле эртенги турар шийин эвес. Совет садмжын чурумун каржызы-биле үрөп, ону болуунуң өдөк ажык кырып азыр чери кыдыр ажылап турар Дронина дөраанын шынгын кемчелди өртөгүзөрүн чон негеп турар.

В. ДАМБА-ХУУРАИ.

Номчулга бажынын ажылын экижидер

Танды районга Жазов атыг колхозтун Кызыл-Арыгда номчулга бажынын колхозчуларын хуңбурда өзүп турар колхозчулугу негелдешти хандырбайн турар.

Сөөлү үедө номчулга бажынын экижидер кара шооча ыравастан. Ийде чөдөр шаа кире эрги сөмүр номчулга агыда номчулгунуң согураалын хандыршып деп, уран чечен чогаалдык болгаш көдээ ажыл-агый литературалык калдыкта номбар чок.

Номчулга бажынын өргөлөкчиз Пелия Петевич болуунуң олашкан ажылыга ак-сеткилдик ажылдавайн, база номчулга бажыныга келген кижилерин өртөкчөсөн.

тиг-өдөк хуңдууг өзү-биле түдөө ажырын орнууга, оларын каржы каалакчы өстөрү-биле уткуп аң турар. Колхозчуларга солун номчулганын болгаш ыктыр номчулга чорудар туржук, харын ол болу безин бакжык багай билер. Мындыг кижини номчулга бажынын өргөлөкчизине кирип алганы эдептеп чүе.

Кызыл-Арыг суурун колхозчуларын кулаулуугу негелдешти хандырп, номчулга бажынын ажылын экижидер колхоз баштаар черинде болгаш мыла партия эге организацыйанын улау-биле негелдешти турар.

Ч. МААДЫР-ООЛ,
Е. БИЧЕНЕВ.

КАДРЛАРЫН ШЫН ШИЛИП АЛЫР

Чөөн-Хемчик райононун баштаар чери кадрларын шын шилип азыр болгаш оларын ажылга таарыштыр тургузар талазы-биле сула ажылдып турар. Бандыг бир ажылга чаз кадрларын хулап азыра оларын бажынын денешин болгаш ажыл-шич мөзүгүн эки өөрөнп карбейн, душка келбиче кирип аң турар.

Мөөң түндүгүндө районога калдык доктаавес, оларын ажылдан үер, кирер чоруй көздөсөн. Садмж шутуунга эки хыныткан таварылга болган кижилерин кирип турарын түндүгүндө олар күрүнө хой акша-хөргөгүнүн сачындап турар. Чамдык садмжыларын талазында хергелешчилерин негелдө хомудалыг динчигер эвес болган оларга эөдөк эвес чоруктар бар.

Бо дугайында мындыг чикетти көргүзөргө-ле четпир. 1954 чылдын төчүгүндө Хөндөргөйе «Кызыл тараачын» колхозтун садмжыныга Доржатаанын кирип алган. Ол он мурунда садмж ажылы кылып чорбаан болган бо талазы-биле калдык-даа белеткез чок кижэ болган. Үр эвес ажылдап-ла ол хергелешчилерин хөндүп каап, болуунуң дүжүмөстүгү чоруй көргүзүп өгөдөн.

Хергелешчилерге баран сапарга оларын даштын көөр зан таанып көрүжү

барымдалаар чорук Доржатаага турган. Санта багай кижилер чүе сапарга оларын негелдешти, баранын улау өртөкчө сатып турган. Баранарын өртөөн дөштөгө көрүсөөн. Ийчаарга ол таварылга эвес. Сөөлү үедө Доржатаа баранарын кымга-даа улау өртөкчө сатып турган.

Чижээ, хаматы Алдын-Суутуга 10 рубль 65 копейкты хөйөлдө 13 рубль 65 копейкка саткан. Бир литри 70 копейкка саткан. Садмжы Доржатаанын спиртке суг хөдүп алган садмжы турган база илерээ. Хөдөөжөн үзүс келр кышкы тоңу чогуур өртөөндө 20 рубль ажыг сатып турган.

Доржатаанын шөк мындыг чорунуң дугайында колхозчуларын хомудалыг районога каш улау кирген. Райпо колхозчуларын негелдештиги шийлашпай, алаа соонда келгеш, Доржатааны ажылында үндүр уаурга таварышкан. Совет садмжын чурумун каржызы-биле үрөп турган Доржатааны калдык-даа харымсага онааштырбайн сула салыпканы шийин эвон деп чүвени райпо баштаар черини мавыр үеи келбөөн чүе бе?

К. ШУЛУУ.

Чоннуң кадыкшылы дээш сагыш салышкын

Току районунуң төвү—Доора Хем сууду район эмгелдеринин туулу бүтү талазы-биле таарыкчалыг байдалы тургустуулан.

Ол эмгелде үр чылдарда ажылдап келген мергежилдик өмчи калдыр ажылдап турар. Илангыя кезер өмчи эш Исхевич, улау өмчи эш Жердев олар халдыарыг азырларын болдурбаанын кемчелерин

баш буртутаар аң турар. Эчигелде келген амык кижилерге болгаш эмгелде чылым эмгелди турар кижилерге таарыкчалыг байдалдарын тургузарычче кичээлди салдып турарын чижээ мен болгаш бүзүрүп көрдүм. Мен чоокта чаз хеп-хөнертен арааш, эмгелдеге барык-ла медерел чок келген мен. Эчигел эштер Ясевич,

Жердев оларын мээң чанымга үр шаптар дүргүзүндө олуруп, чогуур үеинде кемчел алганын түндүгүндө мээң калдыктын байдалы экижөөн. Мичангаш амыкчелерин ол дүргөн мергежилдик дузалымын улау-биле өөрүп четпидин.

И. БАДАРЧИ.

Эки малчынар

Кызыл районун «Баян-Хем» көдээ ажыл-агый артелинин малчын хөдөөжө колхозчуларын малдын чаш төлүн менди өстөрү талазы-биле күженишкенин ажылдап турарлар.

Малчын Илмин баштай төрөөн 50 хойнун 54 хураганын, Найза 53 хойнун 59 хураганын, Бүрүккөй 60 өшкүнүн 64 арайын, Куглаа 15 инекти 15 бызаанын, Чимит 3 хаванын 30 солдарын менди доруктуруп турарлар.

С. МАТПА.

ПРОПАГАНДИСТЕРГЕ БОЛГАШ АГИТАТОРЛАРГА ДУЗАЛАМЧЫ ААР ИНДУСТРИЯ—СОЦИАЛИЗМНИН ҮНДЕЗИНИ

Польшаның каттышкан ажылчын партиянын болгаш улусчу чазактын уауртууга болдуруп турар кол шугуу болза чуртун экономикаын күчүтүп быжылгаар болгаш улусчун чагайжылдыгын бедир дугайында сагыш салышыны болур. Ол шугууну боттандырап дөш партия эжелешчилерин үргөдөп каанзын ажыл-агыйын дүргөн катан тургузарычче болгаш хөгжүрериче ажылчын агынын болгаш бүтү улусчу мобилизацыйа. Ол болза, экономиктиг чечетелишкенин орутуу болгаш улусчун буртураа чедилешкенин хөгжүрүгө өргөжөк чууга баштайгы белеткез болур. Он ачында улустур бұдүргөзүгүн дайын мурунундагы денешин 1947 чылда-ча өртөөн.

Улау күрүнөсүн күжүп бедирде, ажылчын массаларын чагай чоруйн болгаш культуранын бедирде хой чүе чылдарда чылып калган чорукту кыска хуу-саада чок кылыры, чуртту социалыг индустриализациянын оруу-биле чорудары аеттишпн турган. Ийдег соруганы Польшаның каттышкан ажылчын партияныг уаурган ажылчын агы күш-ажылы тарачылар-биле эмгелдешкөөн болуун мурунда салып болур турган болгаш салган-даа. Бистиң чуртувустун ажылчын массалары чуртту индустриализацияларынче, улау ажыл-агыйын бүрүнү-биле хөгжүрерин үндөшүнери болур аар үлестирин дүргөн хөгжүдөшкө быжыг улаанышынын алганар.

Марксизм-ленинниң үндөшүнө ажылчыннар, ажылчын тарачыларын болгаш күш-ажылы интеллигенцияны каттыштырбайн, Польшаның каттышкан ажылчын партияны социалыг тургузуушкунуң караачыны шын ленинчи орудун партиянын болгаш чонну чылдар соруганын салып турганын дүжүп бергичи барыш өлпөгүнүгүн болгаш на-

ционалыг боддаларын ойтур шапкан. Марксизм-ленинниң, СССР-ниң дуржугагында, чижээне болгаш дузалымынча даянып алган. Польшаның каттышкан ажылчын партияны кол шугууну—чурту индустриализациянын болгаш көдээ ажыл-агыйын социалыг бау-биле чааргырын боттандырап дөш демисегде улау массаларын шийтпирер баштаар уаурган. Партиянын ол кол шугууну чурттуң ажылы массалары улустун амыдыралын өргө-ажыктарын харымал турар караачыны шын шугуу деп санаалар.

Партиянын экономикаын политиканын тодоргай магерилешкенин болур алды чыл планын күөсөдөр талазы-биле беш чыл күженишкенин күш-ажыдын соонда агы үедө улусчу Польша болууну техника-экономика базанын талазы-биле шааладыг үеде деңдөр аржакжы хөгжүдөшкө ийдег беди денешин чедип алган. Улустур бұдүргөзүгүн денешин интеллигенция чуртка дайын мурунда үе-биле деңдөрө дөрт ажык катан өскөн. Аар индустрия онза дүргөн өскөн. Чижээ, машина тулушуну эвон кылап өскөн, аң үндүргөзүн дайын мурунда 1,4 миллион тонна турганында дөрт миллион тонна чедер өскөн. Киния улустунуң ниити продукцияны барык беш катан көздөсөн. Энергетикалар 1954 чылда чуртка 15,5 миллиард киловатт-шак алектри энергиязын берген, ол чүд дөртө 290 хуу өскөн ол-ур. Хөмүр даш тышкы дайын мурунда аң дөдө чылдары аң хойну каржы алганы 35 миллион тонна турганынча улау, өнөр чылын 92 миллион тонна чөткөн. Тулуг материалдарын улустур

шынгын хөгжөөн, илачтыг цемент бұдүргөзүн ийи катан улааткан.

Аар үлестире бұдүргөзүн улау өздөш-биле кады польша индустриалдык шынар талазы-биле ханы өскөрүшкенин болган. Улустунуң Польшага турбаан чаз амыдыралы тургустунган болгаш хөгжүп турар. Металлургияда эки шынарын каң, чөк болгаш алюминий бұдүргөзүн тургустунган. Машина тулушкунуң улустур дүжүлүгү болгаш дилеринин тракторларын, чүе болгаш чик автомобильдерин, поршняныг болгаш реактивтер сажыктарын, далай судноларын, агы үеин көдээ ажыл-агый машиналарын үндүргөзүн бир дугарында иштээшпн алган. Харылаа чепсегелдерин болгаш нарын оптикти хереселдерин улустур хөгжөөн. Чуртта ам металл азырап кылып улау станоктарын, көдүртүр кранларын, электроватарын, металлургиянын, химиянын, дагыны, песталаанын, тулугуң болгаш өскө-ла нарын дериддерин бүдүрүп үндүрүп турар. Он ачында, машина тулушкунуң улустур чуртту камтаалары аржыгын быжырап талазы-биле улау болган чууга соругаларын күөсөдөп, агы үеин дайынчы чепсегелешкенин бүдүрүп үндүрүп турар. Киния улустунуң элөө хой чаз амыдыралы хөгжөөн.

Эртен беш чылдарда чуртта хой он-он чаз улау улустур бұдүргөзүгүн тургунган. Краковтун чанымда Европаның эң чаз болгаш улау комбинаттары Сирозин В. И. Ляния атыг металлургия комбинаты дүргөн туртууну турар. Ол комбинат чурттуң дайын мурунундагы бүтү өргөн заводдарын үндүрүп турган канында хой каны үндүр. Честеховта В. Берут атыг металлургия комбинатын херек кырында катан турган. Скавидне алюминий заводун, Бедзехиде алат-инералдыг кемжялге комбинатын, Варшавада

чыкы автомобильдер заводун, чаз электростанцияларын болгаш чылым-биле ажылдаар алектри тептери, хөмүр даш шахталарын, цемент бұдүргөзүгүн, песталаа фабрикаларын болгаш он-да өскө бұдүргөзүгүн тууун өгөдөн.

Чаз-чаз заводдарын, фабрикаларын, электростанцияларын, шахталарын тулушкуну-биле хергелештир Польшада эрги он-он бұдүргөзүгүн алгакан болган чурткан. Ам Польшада улау-даа, чичи-даа дийик, алгыткан азы эле кылаан улау болгаш ортук заводтар чөк. Дүргөн индустриализациянын түндүгүндө чурттуң экономика структурасы өскөрлөгөн. Мурунда экономика талазы-биле чылым калган өөдөшкөлдөр (областарда) чаз улау улустур тептери тургустуну турар. Чижээ, сөөлү чылдарда В. И. Ляния атыг металлургия комбинаты-биле Краковтун улустур өргүдүрүп үндүргөзүн завод-биле Лябиян орутуу, Сандомир, Жешуа, а ошкырап Келеп болгаш Белосток улустур оруктары тыткын келген. Варшавада болгаш он чок кавыларда, а ол шык чурттуң барыш талазында улустур күштүп хөгжөөн.

Польша ам хокудангай, аграрын чурт эвес аларган. Ол дүргөн темп-биле бо үеин аар индустриалыг чурту болуп бар чыдар.

Индустриализациянын агында улустур Польша үргөдөп хоорайларын, чүдү-дөш мурунда болууну наймалык катан тургустарын дүргөн боттандырып, чуртталга тулуун улау хөмчөлдөргө калбарып шылаан. Аар улустур улау өздөшкө даянып алган, чик, азыч болгаш чурт улустур быжыгын хөгжөөн. Агы үеин машынар-биле чепсегелешкөн көдээ ажыл-агый дыка улустехниктиг базаны алган. Энергетиканын хөгжүлүгүндө 14 муң ажыг көдээ сууларын алектрижер арганы берген.

Улау ажыл-агыйнын бүтү амыдыралын көдүрүшкүнү бедик мергежилди ажылчыннар, техниктер болгаш инженерлер дүргөн белеткөөн негөөн.

Дайын мурунда Польшага көдээ ажыл-агыйдан дашаар күжүн хөдөөшкөн 2,7 миллион кижэ ажылдап, ажык чок чорук үргүчүгүн болушкуну бооп турган. Улустур Польшада ажык чок чорукту чүе-ле бүрүнү-биле калган кезээде улаулаан эвес, харын улустурге чүе-чүе муң чаз кижилер кирип турар. 1954 чылда көдээ ажыл-агыйдан агыда ажылдап турар кижилер 5,8 миллион болган. Буржээ экономиктерин дылы-биле адып турары чөк ажылында кижилерин саныншаар чоруй деп чүүүү ам бүрүнү-биле улаулаанган.

Агы үеин улустунуң хөгжүдөшкөни чорудууламында он-он, чүе-чүе муң ажылчыннар бедик мергежилди чедип алганар. Чыд бүрдө инженерлерин болгаш техниктерин саны чуртта өзүп турар. 1954 чылда улау болгаш ортук улустунуң бұдүргөзүгүн азырап турар инженерлерин саны 15 муң ажыг, а техниктерин саны 56 муң кире болган. Эртен беш чылдарда күш-ажыдын бұдүргөзүгүн ортумаа-биле 60 ажыг хуу өскөн.

Аар улустунуң хөгжөөн хөмчөлдө-биле улусчу күрүнө чик болгаш азыч-чөк улустунуң бұдүргөзүн агыдырарычче, чуртталганын болгаш культура-амыдыралын тулушкунуңче, көдээ ажыл-агыйын хөгжүрериче база хой акша-хөргөгүнүн кирип аргалыг болган. Эртен чылды март айда болуп эртен Польшанын каттышкан ажылчын партиянын П съездинде улустунуң өздөшкөндө болган күш-ажылы чоннуң азыч-чөк болуунуң өзү тулар негелдешкөн хөдөшкөдөп каан турган көдээ ажыл-агый бұдүргөзүгүн бедик көдүрүшкүнүн соруганын салган. Чик болгаш азыч-чөк улустунуң агыдар оруктарын база айткан.

ПКАП П съездинин шийтпиреринде дүштүр 1954 чыл болза аар улустуну он ийи хөгжүдөр, көдээ ажыл-агыйнын көдүрүшкүнүн улаулаулары дөш күженишкенин демисегин үеи болган.

(Уланчы 4-ку арында).

Ол болза күш-ажылы бұдүргөзүгүн бедирер болгаш продукцины чө-төөн чингелер дөш, хоорай болгаш дөдөшкөн ажылы чоннарын боттот орудаларын он ийи улаулаулары дөш күженишкенин демисегин чымы болган. 1954 чылда улустур бұдүргөзүгүн планын 102 хуу күөткөсөн. Аар улустунуң бүтү-ле каа адыралы боттарынын бұдүргө өналдырарын күөткөсөн. Он ачында көдээ ажыл-агыйнын хөгжүдөшкө болгаш калбак хергеледип баранарын бұдүргөзүн адырагында индыг көчүгү улау эвон-да болза, тодоргай чедилешкөн чедип алдыган. Ажылчыларын болгаш албан хаагыларын боттот ажы төлөвү ортумаа-биле 12 хуу өскөн.

Польшаның каттышкан ажылчын партияны болгаш улустунуң чаз алды чылдында көдээ ажыл-агый бұдүргөзүн, а ол шык хергелде баранарын үндүрүп турар чик болгаш азыч-чөк улустунуң өргөжөк чууга өздөшкөн хандырар дөш чө-гү акша-хөргөгүнүн үзү берген. Он-биле хергелештир партия болгаш чазак социалыг интеллигенция материалды үндөшкөн—аар улустур быжылган, калбарып талазы-биле күженишкенин канчал-даа утуп болбас деп чүе билди турар. Бо орудалары барымдалаан, чиг-өт болгаш олакта базанын, казып тывар улустунуң, минералды чиг-өтти тыварын дүргөн хөгжүдөшкө чөтчир акша-хөргөгүн улаулаулап турар бис.

Б

Кыдатта металлургия хөгжүлдөзү

ПЕКИН. Кытайда туудушунундун планын буйгаар 1955 чылда Анжияннын металлургия комбинатына 60 ажык чак объекттер ажыктап кирген турар. «Ляонинжяо» солунунун диниалды турары буйгаар азыра, чокта чак ком-

бинатка иди чак көксө батареялары ажыктап кирген, оларын совет техникти нормаларын буйгаар туткан болгаш олар бектик автоматчылыгы база улуу камнагалык болуп турар. (СЭТА).

Будапештиде совет номнарның делгелгези

БУДАПЕШТ. Венгр-совет найбардык аяын холбаштыр март 10-да Будапештиде венгр дегелген окулдуртуган совет номнарның делгелгези ажыттынган. «Уд Мадьяр Көньюсландо» деп ном үндүр черин директор Ференц Ровош делгелген ажыдышыкына «Бистиян чуртубуста совет номун 10 чылды» деп илеткеп кылган. Совет литература венгр номчучунун инакшынын чаалап алган деп ол чутаалаан. Улуу эрге-чагыраанын чыдарынын дуртуулуда совет чогаалчыларын болгаш орус классиктер-

нин чогаалдарын венгр дегелген 11 миллион хире экземпляр тиражыг парлан үндүрген. М. Горькийни «Ава» деп романы венгр номчучуларга далаа-биле илетерген, ол роман 12 катан үнген болгаш 140 муң экземпляр тиражыг парлатынган. М. Шолоховтун «Антаргад кур-чер» деп чогаалы 10 катан үнген болгаш 150 муң экземпляр ишти таратып парлатынган. Илеткед соонда «Максим Горький» деп документалдык совет кинону көргүсөн. (СЭТА).

КУДР-да хөмүр даш үлөшпүрүнүн хөгжүлдөзү

ПХЕНЬЯН. Хөмүр даш чыдар байлагы черлерин ажыктап кыдырышта белеткел Корея Улус-Демократтыг Республиканын аязы-бүрү районнарында чоруп турар. Синчхан Корея, Анжу болгаш Кэчон хөмүр даш районнарында чак 6 шахталар салышканы белеткенин турар. Оларын ажыктап кирерге хөмүр даш тышкы дыка өсөр. Чижэ, Синчханын хөмүр даш уургайлары чылда хөмүр даш казып тыварын 600—700 муң тонна кө-

вүдөдир. Корея ажыкчынар тууг ажыдарынын планын хуусаа беткеде күөсөдир болгаш чак шахталарын доктаатка хуусаан эрте ажыктап кирер дөш ажыктап турар. КУДР-нун азын хөй районнарында туудушкун-биле чергелештир ол-ла үлөшпүрүнүн ууг ажыдарын чорудуп турар. (СЭТА).

Шанхайда совет делгелгени ажыдарына белеткел

ШАНХАЙ. Шанхайда кыдат-совет найбардык бажынын туудушкуну доо-дузган, ол бажыга үдүс Совет Эвилелин эконоин болгаш култура чедикшилеринин делгелгени ажыттынар. Делгелгеде бугу-ле азыктарын туртуушкуну болгаш монгол доо-дузган.

Шанхайның чоңу ол делгелгени улуу-биле соңуурган турар. 900 муң хире ижи делгелгеде баарынын баш ууг чактыларын киргенер. (СЭТА).

КУДР-нун Улустун Дээди хуралының 9-ку сессиязы бодунун ажылын дооскан

ПХЕНЬЯН. Корея Улус-Демократтыг Республиканын Улустун Дээди хуралынын сессиязын сөөлү хуралы март 11-де болган. Ол хуралга КУДР-нун Министрлер кабинетинин даргазы Ким Ир Сен түвө чутаалаан. Бодунун төрөн чуртуну тайбын каттыжымшыкын дөш корей улустун демоеция, а ол шыкша КУДР-нун мурунда туруп турар еске-даа сорулгадарын Ким Ир Сен чутаалаан. Депутаттар эртем-техниктиг бад-

дарынын белеткенин болгаш бүгү-ни-тинин мазыла эге өөрдигезинин системаны чорудурунга белеткелди дугайында айтыртыларын чутаалашканын болгаш чогуур доктаалды хүдөп алган. Сессияны кирежичилери ССРЭ-ниң Дээди Советинин 1955 чылдың февраль 9-тагы Демократиянын чүдүлүг деп көрүп турар КУДР-нун Улустун Улуу хуралынын демократиянын чактык эи-сеткилдиг хүдөп алганнар. (СЭТА).

Совет-иран дугуржуганы Иранның сенады бадылаан

ТЕГЕРАН. Бизыгаар болгаш сак-хөө айтыртыларын таарыштырар дугайында

совет-иран дугуржуганы Иранның сенады бадылаан. (СЭТА).

Пропандистерге болгаш агитаторларга дузаламчы

Аар индустрия—социализмнин материалдыг үндезини

(Эгеи 3-ку арында).

көдө ажык-агыян амгы үнөш техниканы-биле чепсеген турган, ош буруннар шимчедип болур, чык, аш-чөк болгаш үдөшпүрүнү еске-да адырларынын оон инактыг көдүрүшкүнү хандырып, ажыкчы чоңарынын материалдык чаагы чоруну бедик болур деп маонизм-ленинизм өөрдип турар. Америка иосерия-листерин болгаш Бонда оларын чакчаларынын талазында үрүдүгү чыгаалери болгаш кыжанышкынына турар, чурттуу камгаланыр күжү бугу тала-биле быжыгаары еске-да эргежок чутуга. А аар үдөшпүрүнү, мазыла оң чүдө—манша туудушкунунун хөгжүлдөзү чокта ол болдунмас.

Индустриализация талазы-биле кайгамчыктыг чедикшилерин улусту Польша социализмни болгаш демократиялык лагеринин күрүндери-биле экономиктиг амы-дунаа калы ажыкчалыгын, мазыла чүдүн-даа мурунда улуу Совет Эвилелинни дөш найбарлыгын болгаш бугу талазын дузаламчылыктын ачынында чедик алганыга хүдөшгелди. Совет Эвилелинни дөш чакта ош сангыг дериделер, оң иштинде амгы үнөш кам ол үлөшпүрүнү чедикшилерини бүрүн комплекстерин берип келген болгаш бөдүн үрүдүшпүрүнү, оң чижэ болза В. И. Ленин аттыг металлургия комбинаты болур.

Совет Эвилелинни дөшм материалдык болгаш техниктиг дузаламчы, совет тускай эртемденнерин консултациялар болза күчүлүг быра болур, оң ачында улусту Польша экономиканын дүрүн хөгжүлдөзүн боттардыгы турар. Үрүдүчү быжып, ханылап турар амы-дунаа найбар болгаш ууг-дөш дузаламчыга

болза чурттуу индустриализациянын, оң аймык чок болгаш мааарышпас чоруну хандырынын хероонге бистик улу-улустун оон инактыг тылдегезинин ма-гадылаан болур.

Индустриянын хөгжүдөзүнө улусту Польшанын чедикшилерини калчаар-да аажок ууг. Польшанын каттыккан ажыкчы партизанын ТК-ынын январь-да болган үшкү пленуму чедик алган чедикшилерге бот-ооштурган, менергенер чоруктун аймыкын дугайын бугу уула сагындырган, иштиги курлавыларын ажыгаары болгаш ажык-агыг сорулга-ларын күөсөдир дөш шыгыг демоеция эргежок чутугазын айтыкан.

Техниктиг базаны калбартыр, күш-ажыктын бүдүрүчүлүгүн доктаамал өүдөзүн хандыраар, көдө ажык-агыянны дененин бедик сорулга-биле польша улуу бүдүрүлгенин чепек-терекседерини бүдүрүлгенин оон инак дүрүн хөгжүдөзүн бугу-ле болдунар чүдүлдери кылган турар. Ол болза социализм туртуушкунун бугу чадаларында парти-нын болгаш улустун чааанын кол сорулгазы болур, ол улустун күрүнденин күштерин үрүдүгү көүдөдир болгаш чурттуу камгаланыр эргазын быжыгаар дөш демоеция кол азын болур. Аам чык планын шыгарангай чедикшилерини, аар индустриянын хөгжүлдөзүн калчаар-да аажок ууг чедикшилерини базаныга бистик чуртувусу бугу талазын экономикалык чедикшилеринин болгаш улустун чаагы чорунун оон инактыг көдүрүшкүнүнү оруу-биле бүдүрүлгүнү брутнуулар бар чорур.

(«Правда» солундан).

АТОМНУГ ДАЙЫНГА БЕЛЕТКЕЛГЕ УДУР

25 хүннерде 200 миллион хол үжүктери

ПЕКИН. Март 11-де Пекинге болган паралага конференцияда Тайбынын Бүгү-делегей Чөвүлелинни Барозуну Кыргырымдын адынга ат салышкына-рыны чымырын талазы-биле бугу-кыдат комитеттин төлөлекчиин атомнуг чепсекти ажыгаарына ууг Кыргырымдын адынга Кыдат Улус Республикада ат салышкынын чымызынын талазы-биле кампанияны чоруп турарынын дугайында медеткеп кылган.

Март 10-да, тодаргайларга, кампаниянын эгелеништин соонда 25 хонук дуртуулуда Кыдат Кыргырым адынга 194879988 киж аттарын салганнар. Кыдаттыг ууг болгаш ортумак хоорайларга Кыргырым адынга бугу чоңу 80 хууу аттарын салган.

Ам үеде ат салышкынынын чымы-дазын талазы-биле кампания Кыдаттыг көдө районнарында база калбарыч чоруту-ган.

Тайбынын Бүгү-делегей Чөвүлелинни Барозуну Кыргырымдын адынга хөй сангыг биче националдарын болгаш шажыкчы бөдүртерин төлөлекчилери аттарын салып турарлар. Бугу улустун ол шажыкчыларын чоңуң илөкпейлиг кир-жилгези атомнуг чепсекти ажыгаарына ууг, америка империализмниң агрессия планнарына ууг кыдат улустун шит-пиринг демоеция көргүзүп турар. Кыдат улус тайбынга инак болгаш кыжанышкы-нылардан база корудушкунардан кортпас. Ол атомнуг энергияны тайбын сорулгага ажыгаары дөш демоеция турар. Ава холбаштыр кыдат улус Кы-ргырым адынга аттарын салышса, атом-нуг энергияны тайбын сорулгага ажыгаарынын хероонге Кыдатка дуа-лааны дөш Совет чакка өөрүп четир-генин илередиш турар. (СЭТА).

9 миллион хире румын хамаатылар боттарынын аатарын салган

БУХАРЕСТ. Румын улус атомнуг ай-ынга белеткелге ууг шитпиринг демое-ция турар. Тайбынын Бүгү-делегей Чөвүлелинни Барозуну Вена Кыргы-рымдын адынга ат салышкынын чымызынын талазы-биле кампания бугу чурттуу ууг көдүрүшкүнүгү өрт-

тип турар. Март-9-ка чедир ол Кыргы-рымдын адынга 8.770 муң ажык румын хамаатылар боттарынын аатарын сал-ганнар. Кыргырым адынга ат салышкы-нынын чымызын үрүдүчүлөп турар. (СЭТА).

Француз улус Барын Германияны чепсеглээринге ууг

ПАРИЖ. Тайбынын Национал Чөвүл-ели диниалды чарлаан. Инада амгы үеде париж дугуржугаларын бадылаарына Францияга хөй-ниги, профоеинал болгаш политиктиг хөй-хөй организациялар, база хүдөшгелдери үш миллион кижигүнер са-ныннын турар мурундагы фронтучулар-нын француз эвилели, республиканын өндөрлерин болгаш запастың интер-офицерлериниң федерация, кижиниң эргелерин эвилели, француз хероонже-нерин эвилели, күш-ажыктын бугу-ни-ти конфедерация, Франциянын респу-бликанын аминистарынын эвилели, тайбын камгаланыр болгаш көдө ажык-агыг-нын хөгжүлдөзүн дөш демоеция нацио-нал таравын комитети болгаш еске-даа хөй-хөй организациялар боттарынын уду-ламышкынын илереткен деп чүвеки чу-таалап турар.

Герман миктарамынын өөтөп төрттү-нүшкүлүгө ууг шимчөшкенин калбарышкынын мурунда париж дугуржу-галарын бадылаарына чүдүлүгү турган Республиканын Чөвүлелинни хөй-хөй ке-зигинеринге салдырып апарган. «Юма-ниге» солунун диниалынын буйгаар азыра, Сена департаментке Республиканын Чөвүлелин беш кижигүнери париж дугуржугаларына ууг бадылаарын медеткелер, дөш кижигүнеринин тур-штары ам-даа тодартаан болгаш чүдө үш кижигүнери Германияны чеп-сеглээр дөш туржуп турар.

Сена болгаш Луара департаменттерден Республика Чөвүлелинни үш кижигүне-риден (олар шитпүгү радикал социалистер-ни партизанын хамаарып турар) чак-тыла-да Республика Чөвүлелинне ам болур санал беринкилеринин чоруду-гасына париж дугуржугаларын деткин чутаалаар мен деп медеткеп диткизген.

Туртуштуну келген байдалды үнөшпө-көрүшкөн, «Эко» солун Республиканын Чөвүлелинне санал беринкилерини соңу алаа бодол болурудан-даа артык күш-күрүтү болур» деп азын турар деп биз-кем. (СЭТА).

Итали улус Барын Германияны чепсеглээринге ууг демоеция турар

РИМ. Куш-ажыктын бугу-ниги итали конфедерациянын чингине секретары Джузеппе Ди Витторно ажыкчы чоңар-нын акша-хөргөңгү биле кылдыган чак «улусту бажыны» ажыттынганын хол-баштыр Венецияга болган митингте чү-вө чутаалаан. Демоециялыг организа-циянын болуп турар бажынаарын хураал азын талазы-биле чакаткыг антидемо-краттыг хемчегдерини хары кылдыр итали ажыкчы чоңарын «улусту ба-

жыкчы» кыса хуусаанын иштинде 800 миллион лири (акшаны) чымыдыр-ган деп Ди Витторно диниалган. Ол ак-шаларын демократтыг организацияларга чак бажынар тударына оон салып ал-мынга ажыгаар. Боттарынын демократ-тыг эргелерин камгалар дөш улам улуу-биле шудуру демоеция чорудары-ке итали ажыкчы чоңарын Ди Витторно кылтырган. (СЭТА).

Барын Германияда ажыл соксадышкынын шимчөшкени

БЕРЛИН. «Нейсе Дейтланд» солунун диниалды турары болза, машина туудуш-кунун «Греиф-Верке» заводунун ажык-чынарынын январь 15-те чараатынган ажыл соксадышкынын Барын Герма-ниянын Хаген хоорайында улалчыла-шыаа турар. Ажыл соксадыш турарлар ажыл төлөвирин улгатырарын көтөп турар. Ажыл соксадышкынын шрейб-рдериниң (ескерлечилерини) дузазы-биле завод ээлиниң үер дөш бугу ора-далышкынаары бүстүп дүшкөн.

Барын Германиянын ажыкчы чоңар-нын ажыл төлөвирин бедикер дөш шимчөшкенин база-ла күнөшлөп турар. Даг үдөшпүрүнү ажыкчыларын, мазы-гында Рурчү дагылаары ажыл төлөви-рин 12 хуу өстүрери неген турар.

Дагылаарынын барын герман проф-эвилелин ажыл соксадышкынын чоруд-дугайында айтырыг талазы-биле чоктоо үеде дагылаар ортузунга балы-лашкын чорударын шитпирезен. Дагы-лаарын профэвилелинни бо болгаш улуу ажык-агыянны еске адырарынын ажык-чы чоңарынын талазында деткеэн.

Италияда ажыл соксадышкыны

РИМ. Итали ажыкчы чоңарын ажыл соксадышкынын демоецияны чак кө-дүрүшкүнүнү дугайын денпелгелди со-луннар диниалды турар. Март 9-та Ломбардия областыг металлургия болгаш машина туудушкуну үдөшпүрүнү бү-дүрүлгелеринин 350 муң ажыкчы чоңары күш-ажыкты коллективтиг көрөни кал-тап чорударын болгаш ажыл төлөвирин бедикерин көтөп, ажыл соксадышкыны

Ажыл төлөвирин бедикер дугайында не-дегелди ажыл соксадышкынын эгелээр дөш барын герман дагылаарын шит-пирини Бонанын бажыкчы бөдүртерини дүүрөшкенин үдөшпүрүнү турар.

Бонн чакта ажыл төлөвирин бедикер талазы-биле барын герман дагылаарын негелдеринин дугайында айтырыгын чутаалашкан. Ажыл соксадышкынын чорударына шитпире болур сорулга-биле Боннуң ажык-агыг министри Эрхард дагы-лаарын профэвилелинни үдүрүлгези-биле чутаалажымшыкынар кылдыр чору-ка таварышкан.

Ассошиэтед Пресс агентлигинин дини-алдары-биле азыра, Рур областа бо-лудушкунарын хөгжүлдөзүн Боннуң ажык-агыг министрствозунда «улуг дүвүрөзүн-биле» хайгааран турар. «480 муң дагылаарын ажыл соксадышкыны бугу экономикага дыка сатыларын бо-лур чактаас дээр аймылдан корткан улуг дүвүрөзүн Рур областа ол колдан турар» деп «Ди вельт» солун бижип турар. (СЭТА).

эгелээр. Март 8-те бугу Италияда демир орутарынын сентеге мастерскаларын 25 муң ажыкчынаары ажыл сокса-дышкыны кылган. Генуя португун бүдүрүлгелеринде ажыл соксадышкыны 48 хонук үдөшпүрүнү турар. Март 8-те оларын-биле эи-сеткил каттыжымшы-кы кылдыр португун чүвө чүдүрүчүлө-ри база ажыл соксатканнар. (СЭТА).

Югослав парламентинин сессиязын президент Титонун чугаазы

БЕГРАД. Танют агентлигинин дини-алынын буйгаар азыра, президент Ти-то өрткөн чылдың дугургууда Югославия-нын даштык полтиказынын дугайында Югославиянын улус скупщиназынын (парла-ментинин) сессиязын март 7-де илет-кеп кылган. Ол, илангыч Каттыккан Национал Организациянын ажык-чоруду-газынын дугайын чутаалап турар, ол организация «кижи төрелеттегенин илет-келерин шимчөшкүрүб» деп демдегелээр. Югославия делегейин боктор кылдыр чарыкыга болгаш чепселенишкенин өндө бөдүрерине ууг, илангыч «иделпейлиг кожа-хөлөө догуннашкы-нын» политказын дөш туржуп турар деп Тито демдегелээр. Тито барын чүвө чур-тары-биле харылдааларыга мааарым-тыр югослав чакаткы күженишкенин «барын чүвө чуртары-биле эи-не турту-зугауу кады ажыкчалыгын чедип ал-мынче мөөдөттенген» деп чутаалаан. Гер-мания дугайында айтырыг талазы-биле, оон катан каттыжымшыкына эргези хүдөп көрдүгөн турар ужуруг деп ме-дегелээр хирезинде-ле, Тито париж шериг дугуржугаларын бодунуң канчаар көрүп турарын илереткен.

Совет Эвилели-биле болгаш Чөөн Евро-панын чурттары-биле Югославиянын харылдааларын дугайында айтырыгын талазы-биле югослав чакаткы туржуну Тито оон инак таймыкырап чутаалаан. Югославиянын болгаш Совет Эвилелинни база Чөөн Европанын чурттарынын ара-мында харылдааларын чотумчааны Евро-панын ол кезинге тайбынны катан турту-гуарынын хероонге чутуга салышкыны болуп, бугу делегейде дүшпүрүлүг чоруту таарыштырынга иди берген деп демдегелээр хирезинде-ле. Тито сөөлү чыдарынын дугургууда Югославиянын тур-жуну дугайында айтырыгын талазы-биле ССРЭ-нин Дээди Советинин сессия-зын В. М. Молотовтун медеткели-биле чөшөрөшпей турарын илереткен.

Оон соонда Тито Индияга болгаш Бир-мата бодунуң чоранынын дугайын чута-лаан.

Тито илеткелдин сөөлү кезинге Бар-ын болгаш Чөөн чуктерин чурттары-биле Югославиянын экономиктиг кады ажыкчалыгын дугайында айтыры-ларын чутаалаан. (СЭТА).

Общиналар палатазынга Иденниң чугаазы

ЛОНДОН. Даштык херектер министри Иден бодунуң Бангкокка (Мурну-Чөөн Азияга шериг кероонини кижикчилери чурттарынын чөвүлө хуралына), Сига-пурга болгаш Ортаагы Чөөн чуктун чурттарына чоранынын түндүглеринин дугайында март 8-тиң кезежынде община-лар палатазынга медеткеп кылды чүвө чутаалаан. Тайваньнын районунда болгаш еске-даа кыдат ортудуктары байдалын дугайында айтырыгын талазы-биле Дал-лес-биле (Бангкокка) болгаш Неру-биле (Делиге) бодунуң чутаалажымшыкынын дугайын база чутаалаан.

Кыдат Улус Республикасына ууг тай-ваньнын районунда АКШ-тың агрессия үлөдөшкенин Иден агартырып ора-далдып турган. Оон-биле кады Иден «куш-терин хергазоринден» ойталаарыне Кы-дат Улус Республиканын чакан болгаш база америка флоттук болгаш ужу-чүдө-ну дузазы-биле Тайваньды туртуп турар чактайшкыларын кылтырган. Иденниң ол медеткели кылган ужуру чүвө дөрге, өскенин демоецияны бодунуң чепсекти күштерин чорудуп турар Каттыккан Штаттарынын кылган күштү хергазор чоруктун тодаргай үлөдөшкенин чаап чакырар дөш олтур.

Иден оон-биле кады Даллестин планна-рына чөшүшүр, чактайшкылар эрик казымы кыдат ортудуктары—Куажойну болгаш Мацуну калган чорутурун неген турган.

Иденниң көдүрүп үлөдөшкенин негелдери чогуу уткамы биле азыра, кыдат орту-дуктары—Тайваньны болгаш Покхундө-лө американаарын эгелеп турарынын дугайында айтырыг дөшө дөш уткамы. Ичанган Иден болза, бир эвес оон не-гелдери хүдөп алдырар болза, англи чакта Тайваньны «келер үлөш чорук» чөргөй илди айтырыг калтыр-ла чута-алажып көрдөшпө негелдей турарыжак, «Каттыккан Национал Организацияны кыдат төлөлекчиин айтырыг делегей масштабтыг чутаалажып көөргө» чөп шөзөжирин азыра арталыг деп көргөнн өг-дур.

Даллес-биле, а оон соонда Индиянын премьер-министри Неру-биле чутаала-

жымшыкынын соонда амгы үеде Тай-ваньнын районунда байдал дугайында айтырыгын чутаалажымын болгаш шитпирезеринин хероонге «денпелгеде эргежок чутуга таарышкыг байдалар ам-даа чөк» деп түнөшөп келген мен деп Иден немен чутаалаан. Рейтер агентлиги Иденниң медеткелдин бо кезинге таймыкырап чутаалаан, Иден мурунку хөвөр бо айтырыгын чутаалажып көөргө чактайшкыларын хандып кирерин ээргези деп турар дөшүн ошалаан демдегелээр.

Иденниң медеткели Даллес-биле бодунуң бугу чөдүрүлгөзү турарыжак, Англиянын даштык херектер министри Тай-вань дугайында айтырыг кыдат улусту дүрүм буйгаар эргелерин дорамчалай көөргөчү улактан туруштан ойталаан деп чүвеки көргүсөн.

Иден ол айтырыгын шитпиреп таарыштырып шактыкпап база «үе шаг болгаш шимчөшкени» эргежок чутуга деп чылдак-биле АКШ-тың Иракки Чөөн чүвө агрессия үлөдөшкенин негенге чүкө идиг берип турар ол.

Бангкок чөвүлө хуралыга мааарым-тыр Иден ол району тоолда чүвө дөш кы-жанышкынын камгаланыр-биле» Мур-ну-Чөөн Азиянын чурттарында «дем каттыштырар» хөдөшкенин чорударын неген. Малайяда британ туруш-тары хөвөр артырарына бодунуң оона соңуургалдын база ол демдегелээр.

Ортаагы Чөөн чуктун айтырыгында мааарым-тыр Иден англи чакта турар паркеге каттыктын турар деп медет-келээр. Ол бажынын сорулгазы чүвө дөрге, Турция-биле болгаш Совет-атлантика эвилелинни талазы-биле бистик еске-даа не маоржикчилерине-биле туртуп келген харылдааларга күштүр Англиянын Ирак-биле харылдааларын туртууру бооп турар деп ол демдегелээр. Оон-биле кады Иден Англиянын мурунга Ирактын ээ «амгы үдөгө» шериг хүдөшкенин 1920 чылдын англи-бор көрө. Буйгаар оон мурундагы хүдөшкелерин солуп турар деп демдегелээр. (СЭТА).

Резантор Д. О. БЕГЗИ.

Куш-культура — организмнин кадыкшылыгын болгаш быжыгышкынын күчүлүгү чепсээ

Мага-боттуң авангыр болгаш күштүг болуру үрүдүчү белеткел-дел хамаарып.

Эртенги гимнастиканы кылмынар!

Эртенги гимнастиканы кылмын чорук кижини организмине уугу сатыларын.

Гимнастиканы үрүдүчү, хүнүңү-ле, удаш турган доран — өөрдө-ди баш ууг эки агаарыктам кы-лыр херек.

Гимнастиканы кылмынар кедер деп чык, дыкшып эвес, шимчөшкенин шактык болгаш ужуруг. Майкамыг, түрүктүг болгаш талочкаларым болур болза улам эки. Гимнастиканы кылмын турар үеде тынч халы болгаш деп болуру сагыры чуту-ла. Эртенги гимнастиканын соонда, баштайгы үеде өд аржык-биле дүрүттүрер, оон соонда өрөөгө турган суг-биле шактыгыр херек. Шактыгышкынын соонда мага-ботту кыла берикчеге чедир аржык-биле эки дүрүтүр херек.

Хаакка болгаш конькиге маансаар спорт — культуруг диниалыга болгаш хөгжөшкөн болур. Хаак — даймыч чепсөө, Хаакка болгаш конькиге маансаар спорттун техни-казын шимчөшкөн алынар!

Бистик Төрөн чуртувустун кам-галаныр аржын быжыктылар, эки-турарын спортчу иштидегелерине кирер. БИТО-нун болгаш ИТО-нун демектеринин нормаларын дужа-наар!

Тыва областың санитар-чырыдышкын бажыны.